

23-24.03.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

23-24 Mart 2022

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

23 Mart 2022 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

— Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Müttefiklik İlişkileri Hakkında Şuşa Beyannamesinin Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5340)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— 8/1/2002 Tarihli ve 4736 Sayılı Kanunun 1 inci Maddesinin Birinci Fıkrası Hükmünden Muaf Tutulacakların Tespitine Dair 28/1/2002 Tarihli ve 2002/3654 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 5341)

— 22-23 Ağustos 2020 Tarihlerinde Giresun İlinde Meydana Gelen Sel, Su Baskını ve Heyelan Afetleri Nedeniyle Zarar Gören Hak Sahipleri İçin İhtiyaç Duyulan Konutların Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5342)

— Ankara İli, Bala İlçesi, Göztepe Mahallesinde İlan Edilen Rezerv Yapı Alanı İçerisinde Bulunan Bazı Özel Mülkiyete Konu Taşınmazların, İmar Mevzuatına Aykırı, Ruhsatsız, İskansız ve Afet Riski Taşıyan Yapıların Tasfiye Edilerek Ulaşım ve Altyapısıyla Birlikte Fen ve Sanat Kurallarına Uygun, Sağlıklı ve Güvenli Yaşam Alanlarının Oluşturulması Amacıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5343)

— 154 kV Hamsi RES-Boyabat TM Enerji İletim Hattı Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5344)

— Çanakkale İli, Biga İlçesinde Bulunan Bazı Yerlerde Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 5345)

— Türkiye Cumhuriyeti, Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) ile Birleşik Arap Emirlikleri Mali İstihbarat Birimi (UAE-FIU) Arasında Karapara Aklama, Bağlantılı Öncül Suçlar ve Terörizmin Finansmanı ile İlgili Finansal İstihbarat Değişiminde İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5346)

— İsmatullah Khalozai Adlı Kişinin Tasarrufunda Bulunan Türkiye'deki Malvarlıklarının Dondurulmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 5347)

— 8/1/2002 Tarihli ve 4736 Sayılı Kanunun 1 inci Maddesinin Birinci Fıkrası Hükmünden Muaf Tutulacakların Tespitine Dair 28/1/2002 Tarihli ve 2002/3654 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 5348)

— 6802 Sayılı Gider Vergileri Kanununun 33 üncü Maddesinde Yer Alan Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi Nispetlerinin Tespiti Hakkındaki 28/8/1998 Tarihli ve 98/11591 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5349)

CUMHURBAŞKANLIĞINA VEKÂLET ETME İŞLEMİ

— Cumhurbaşkanlığına, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY'ın Vekâlet Etmesine Dair Tezkere

YÖNETMELİKLER

— Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü Disiplin Amirleri Yönetmeliği

TEBLİĞLER

— Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Kırsal Kalkınmada Uzman Eller Projelerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2021/61)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2022/6)

— Kapadokya Alan Başkanlığı Satın Alma ve İhale Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik Kapsamındaki Parasal Limitlerin Güncellenmesine Dair Tebliğ (No: 2022/1)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 30/12/2021 Tarihli ve E: 2021/17, K: 2021/103 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 30/12/2021 Tarihli ve E: 2021/91, K: 2021/106 Sayılı Kararı

24 Mart 2022 Perşembe

YASAMA BÖLÜMÜ

KANUN

7383 Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Devlet Memurları Kanununda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler En Az Gelişmiş Ülkelerin Teknoloji Bankası Arasında Türkiye'nin Teknoloji Bankasına Finansal Katkısının Yenilenmesi Hakkında Anlaşmanın Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5350)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— 2022/2023 Pazarlama Yılı Şeker Kotalarının Belirlenmesine İlişkin Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5351)

— Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumuna Ait Boş Kadrolarda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar (Karar: 2022/121)

YÖNETMELİKLER

— Boğaziçi Üniversitesi Yaşamboyu Eğitim Merkezi Yönetmeliği

— İstanbul Okan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 24/2/2022 Tarihli ve E: 2021/2, K: 2022/20 Sayılı Kararı

ESK, et kuyruğuna çözümlü 'zam yapmakta' buldu

Et ve Süt Kurumu'nun kırmızı ette satış fiyatına yüzde 48 oranında zam yaparak kırmızı ette yaşanan kuyrukları azaltmayı hedeflediği ortaya çıktı. Kurum, çok yakında üreticiden aldığı karkas ete de zam yapacak.

Ali Ekber YILDIRIM

Yapılan zamlarla ilgili telefonda görüştüğüm Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Osman Uzun piyasanın yüzde 66 daha ucuza et sattıkları için uzun kuyruklar oluştuğunu bu zammın kaçınılmaz hale geldiğini söyledi. Osman Uzun yapılan zamlarla ilgili şu değerlendirmeyi yaptı: “Bizim fiyatlar çok düşüktü, piyasanın yüzde 66 daha altında bir fiyatımız vardı. Bu nedenle çok uzun kuyruklar oluşuyordu. Bu nedenle biz fiyatı arttırdık ama yine de piyasaya göre yüzde 15 daha düşük bir fiyat var. Karkas etin fiyatı 80 lira olmuş bizim 56 liradan kıyma satmamız zaten mümkün değildi.”

Alım fiyatı da artırılabak

Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Osman Uzun piyasada karkas etin fiyatı 80 lirayken 58- 60 liradan kesim yapmalarının pek mümkün olmadığını bu nedenle üreticiden alım fiyatını da artıracaklarını söyledi. Uzun: “Alım fiyatında da bir artış yapmamız gerekiyor. Bunun için çalışmalar yaptık. Hem sayın bakanımıza sunduk hem de Fiyat İstikrar Komitesi'ne sunduk. Oradan çıkan karara göre alım fiyatında da artış olacak. Biz de zaten ihtiyacımız olan eti piyasadan kesilmiş et olarak alıyoruz. Bu konuda dijital - elektronik bir ihale açıyoruz. Kilosunu 78 -79 liradan et alıyoruz.” dedi.

Ayda 500 ton et satıyor

Kurum olarak ayda 500 ton civarında kırmızı et sattıklarını hatırlatan Osman Uzun satışlarla ilgili şu bilgileri verdi: “ Bizim satışlarımızın büyük bölümü Milli Savunma Bakanlığı ile Jandarma Genel Komutanlığına. Piyasaya satışımız çok az. Ülke genelinde 18 satış mağazamız var. Aylık kırmızı et satışımız 500 ton. Yıllık 6 bin ton demek. Zincir marketlere satışımız yok.”

İthalata gerek yok

Et ve Süt Kurumu’nun hem içerde hem de dışarıda sürekli olarak fiyat araştırması yaptığını hatırlatan Uzun, şu anda et ithalatına gerek olmadığını, içerde yeterli hayvan ve et olduğunu söyledi. Osman Uzun, Et ve Süt Kurumu’nun ithalata zemin hazırlamak için et fiyatlarını artırdığı yönündeki iddialara ise şu yanıtı verdi: “İthalat ucuz değil ki. İthalata gerek yok. Bizim artan fiyatlarımıza rağmen piyasanın yüzde 15 altında. İthalata gerek yok.”

İthalat hayvancılığı bitirir

Kırmızı et fiyatlarındaki artış nedeniyle ithalat seçeneği bir kez daha gündeme geldi. Ancak, ithalat çözüm değil. İthalat ucuz da değil. Bu nedenle ithalatın yapılması hayvancılığın tamamen bitmesi demek. Türkiye bu noktaya zaten ithalat yaptığı için geldi. Hatırlarsanız 2007 2008’de yaşanan kuraklıktan sonra yüzde 100’den daha fazla artan yem fiyatları ve çiğ süt fiyatının yarı yarıya düşmesi sonucu Türkiye’de 1 milyondan fazla süt ineği kesildi. Süt ineklerinin kesilmesi ile hayvan varlığı azaldı ve kırmızı et fiyatlarında ciddi artışlar oldu. Fiyat artışını önlemek için ithalata başvuruldu. 2010’dan itibaren kasaplık hayvan, besilik hayvan karkas et, löp et, Türkiye ne bulduysa ithal etti. İthalata 10 yılda yaklaşık 10 milyar dolar harcandı. Hayvancılıkta ciddi bir çöküşe neden oldu. Yerli üretici rekabet edemediği için hayvancılığı bırakanlar oldu. Türkiye’nin besilik hayvan üretim merkezi Erzurum, Kars, Ardahan, Ağrı, Van gibi merkezlere bile hayvan ithal edilince yerli üretim çöktü. İthalata dayalı bir besicilik yapılmaya başlandı. Şimdi ithalat da yapılamıyor. Bu politika Türkiye’yi bugün çıkmaz bir sokağa sürükledi. Artık ithalat da ucuz değil ve yapılması da hiç kolay değil. Ama buna rağmen fiyatlar yüksek ve tüketici et alamıyor.

Temel sorun yemde dışa bağımlılık

Hayvancılıktaki temel sorun yemdeki dışa bağımlılık. Yem hammaddeleri ihtiyacının yüzde 50’den fazlası ithalatla karşılanıyor. Yem fiyatları kontrol edilemiyor. Son günlerde neredeyse her gün yem fiyatları artıyor. Son 6 ayda bile yüzde 100’e yakın fiyat artışı yaşandı. Ama çiğ süt fiyatı aynı oranda artmıyor. Yem pahalı, süt ucuz olunca üretici üretim yapamıyor. Hayvan varlığını azaltıyor veya sektörden çekiliyor. Bu da fiyatların artmasına neden oluyor. Yapılması gereken yemde üreticileri, yetiştiricileri desteklemek. Toprak Mahsulleri Ofisi’nin ucuza sağladığı arpa ve mısır artık yetmiyor. Son bir ayda zaten arpa yeterince verilemedi.

Çözüm, üreticiye destekle üretimi artırmak

Türkiye, hayvana yedirdiği yemi, kepeği, mısırı, arpayı, ayçiçeği küspesini, yemlik buğdayı, soyanın büyük bölümünü ithal ediyor. Bu ithalatın bir bölümünü de Rusya ve Ukrayna'dan yapıyor. Bu iki ülke arasındaki savaş hem ithalatın yapılmasını güçleştirdi hem de artan fiyat nedeniyle ithalatı pahalı hale getirdi. Savaşı ile birlikte fiyatlar daha da arttı. Yem maliyeti, yem fiyatları artınca çiğ süt üreticisi yem alamıyor. Yeme para yetiştiremiyor, zarar ediyor. Zarar edince de süt ineklerini kestirip sektörden çekilmek zorunda kalıyor. Çözüm inek kesimini durdurmak. Çiğ süt üreticisine maliyetin üstünde fiyat ve destek vermektir. İthalatın çözüm olmadığı bir kez daha kanıtlandı. Çözüm üretimi artırmaktır.

Kırmızı ete büyük zam için tarih verildi

Sektör temsilcileri, çiftliklerdeki besi hayvanı stokunun azaldığını ve Mayıs ayı sonuna kadar kırmızı ete en az yüzde 30 zam geleceğini söylüyor. İşte ayrıntılar...

Ulusal Kırmızı Et Konseyi verilerine göre son bir yılda süt yeminde %138, besi yeminde %160, karkas et maliyetinde ise %87 artış yaşandı.

BBC Türkçe'nin haberine göre; Balıkesir'de 20 yıldır hayvancılık yaparak geçimini sağlayan Hüseyin Efe, köyündeki besi hayvanı sayısında en az %40 azalma olduğunu söylüyor.

Türkiye'de çok sayıda üreticinin süt üretmek yerine dişi hayvanlarını keserek kazanç sağlama yolunu seçtiği ve anaç hayvanları azalan Türkiye'nin kırmızı et stokunun da azaldığı belirtiliyor.

Türkiye'de etin serbest piyasadaki fiyatı ise 95-110 TL/kg aralığında seyrediyor.

Et ve Süt Kurumu (ESK) kırmızı et fiyatlarına yüzde 48 oranında zam yaptı ve 1 kilogram kıymanın fiyatı 56 TL'den 83 TL'ye, kilogramı 62,5 TL olan kuşbaşı ise 92 TL'ye yükseldi.

Toplam kırmızı et satışının %1'lik kısmını oluşturan ve sadece ESK mağazalarını kapsayan bu zammın, piyasadaki et fiyatlarına yansımayacağı belirtiliyor.

Et ve Süt Kurumu'nun yeni fiyat düzenlemesine ilişkin açıklama yapan Tarım ve Orman Bakanlığı da ESK fiyatlarının piyasadaki et fiyatlarını etkilemeyeceğini belirtti.

Fakat BBC Türkçe'ye konuşan sektör temsilcilerine göre, yüksek maliyetler ve arz sıkıntısı sebebiyle önümüzdeki iki ay içerisinde et fiyatlarının en az yüzde 30 artması bekleniyor.

Bu artış beklentisinin altında ise birçok yapısal sebep yatıyor.

"YANLIŞ SÜT POLİTİKASI, ET FİYATLARINI DA ETKİLİYOR"

Türkiye'de süt üreticisi işletmelerin sayısının, son üç yıldır süt fiyatlarının baskılanması ve artan üretim maliyetleri sebebiyle giderek azaldığı belirtiliyor.

Zarar eden süt üreticilerinin çareyi hayvanlarını kesmekte bulduğu ve böylece dişi büyük baş sayısının azalmasıyla, yeni hayvan üretiminin de azaldığı değerlendiriliyor.

Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği Başkanı Sencer Solakoğlu, özellikle son 4 aydır çok yoğun bir inek kesiminin yapıldığını belirtiyor:

"Yıllarca zarara mahkûm bırakılan süt çiftçileri, yoğun bir şekilde anaç hayvanlarını kesmeye başladılar. Bu kesimlerin sonucunda her geçen gün et üretimi düştü."

"Et hayvanı üreten çiftliklerin birçoğunun kullanım kapasitesi yüzde 50'nin altına düştü. Dolayısıyla şu anda kesimlik et hayvanı bulmakta çok ciddi zorluk çekiliyor, et fiyatlarının yükselmesi şart."

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) ve Et ve Süt Kurumu (ESK) eski genel müdürü İsmail Kemaloğlu da çiftlik kapasitelerinin yüzde 40-50 arası olduğu söyleyerek, "İşletmelerdeki hayvan sayılarında ciddi düşüş var" diyor.

"ARZ SIKINTISI YAŞANACAK, ET FİYATLARI ARTACAK"

Uzmanlara göre dişi sığır sayısının azalması ve yüksek maliyetlerin üzerine bir de turizm sezonundaki talep artışı eklendiğinde, birkaç ay içerisinde et fiyatlarında yüzde 30-40 arasında zam bekleniyor.

Kemaloğlu, "Eğer beklenen rakamlarda turist gelirse, etin kilosu çok rahat 150 TL olur. Çünkü arz sorunu kritik bir hal alacak gibi gözüküyor" diyor.

Solakoğlu da "Turizm sezonunun başlaması ve hayvan stokunun minimuma inmesiyle, mayıs ayı sonuna kadar et fiyatlarının en az yüzde 30 zamlanacağını hesap ediyoruz" diyor.

BBC Türkçe'ye yazılı açıklama yapan Ulusal Kırmızı Et Konseyi Başkanı Ahmet Hacıince ise aynı görüşte değil:

"İçinde bulunduğumuz dönem için kırmızı et arzı noktasında bir sorun gözükmemektedir. Mevcut hayvan stokumuz talebi karşılayabilir seviyededir."

"Ancak süt fiyatlarının sürdürülebilir noktada olmayışı sebebiyle hayvan kesimi daha da hızlandığında, 1-1,5 yıl sonra esas kırmızı et kaynağı olan besilik dana temininde problem oluşabileceğinden, kırmızı et arzı yeterli seviyeye ulaşamayabilir."

Mevcut ekonomik şartlar ve girdi maliyetlerinin artışı sebebiyle fiyat hareketlerinin olabileceği ekonominin gereği olmakla beraber, spekülasyon artışları beklenmemektedir.

Hacıince ayrıca vatandaşların gelir seviyesi ve alım gücü sebebiyle kırmızı ete yeterli talebin oluşmadığı durumlarda, fiyatların gereği kadar yükselmediğini kaydediyor.

Öte yandan sektör temsilcilerine göre Türkiye'de et ve süt ürünleri pahalı değil, aksine Avrupa'ya göre oldukça düşük.

Esas sorunun vatandaşın alım gücünde olduğunu söyleyen Kemaloğlu, "Bugün bir kilo baklava 150-200 TL iken, ete pahalı dememek gerekiyor" diyor.

Hacıince de kırmızı et fiyatlarında yaşanan artışın; yem, enerji, işçilik ve akaryakıttaki artışlara göre daha az olduğunu belirtiyor.

"MALİYETLER YÜKSEK, YEMDE İTHALATA BAĞIMLIYIZ"

Türkiye'de hayvancılıkta yıllık 26 buçuk milyon ton karma yem tüketiliyor ve bu yemin %50-55'ini ithal hammadde oluşturuyor.

Türkiye'de hayvancılık yapanların yüzde 85'inin 10 inekten daha az hayvana sahip olduğunu belirten Solakoğlu, maliyet baskısı altında ezilen onlarca küçük işletmenin kapandığını söylüyor:

"International Farm Comparison Network (IFCN) verilerine göre, Türkiye'de hayvancılık yapma maliyetinin dünya ortalamasından yüzde 23 daha fazla."

"Artan maliyetlerin yükü şimdilik çiftçinin sırtına binmiş durumda. Ama eninde sonunda bunlar fiyatlara yansıtılacak ve nihayetinde yine tüketicinin aleyhine bir gidişat olacak."

Hayvancılıkla geçimini sağlayan Hüseyin Efe de hayvancılık maliyetlerinin karşılanamaz bir hale geldiğini anlatıyor:

"Arpa fiyatları son bir yılda %300 arttı. Kimse hayvanına arpa yediremiyor. Daha önce ton bazında alırdık, şimdi çuval olarak alabiliyoruz. Saman fiyatları %80-100 arasında arttı. Motorin, bir yılda 7 liradan 22 liraya çıktı. İlaç ve tedavi masrafları çok yüksek."

Ürettiği sütün kilosunu 4,35 TL'ye sattığını söyleyen Efe, yemin kilosunun ise 6 TL olduğunu belirtiyor:

"Bir kilo sütün bir kilo yem alamaz duruma geldik. Süt için hayvana 10 bin TL'lik yem alıyorsak, satışımızdan 9 bin 800 kazanıyoruz. Bunun bir de samanı, işçiliği ve ilaç tedavileri var."

"Ahırında 20 ineği olan 10'a, 10 ineği olan 5'e düşürüyor. Birkaç tane olan da tamamen kapatmanın yollarına bakıyor. Herkes hayvan sayısını azaltmak istiyor, kimse artırmak istemiyor."

"ÇİFTÇİ, YEM BORÇLARI YÜZÜNDEN SENET İMZALİYOR"

Efe, köyde et ve süt üreticisi birçok çiftçinin yem satıcılara olan borçlarını ödeyemediğini ve senet imzalamak zorunda kaldıklarını anlatıyor:

"Köylümüzün borçlandığı yem firmaları, borcunu ödeyemeyen insanların hayvanlarına el koymaya başladı. Bütün hayvanlarını alıyor, borcu kapatmaya yetmezse de senet yapıyorlar."

"Bir yakınımız işletmesini kapattı, koyunlarını da verdi ama yine de borcunu ödeyemediği için senet yaptı. İş bu dereceye geldi."

"İstesek bile yemimizi kendimiz üretemiyoruz. Herkes gübre sıkıntısı yaşıyor. Geçen yıl bir torba üre gübresi 90 liraydı, şimdi 650 lira. Artık kimse hasat zamanında kimse yüksek hasat alamaz."

"İTHALAT ÇÖZÜM DEĞİL"

UKON verilerine göre, Türkiye'de karkas et kesim fiyatı 80-82 TL/kg iken bu rakam yurt dışı piyasalarda 5-6 Euro/kg aralığında seyrediyor.

Bu açıdan Türkiye'nin et arzında yaşanacak olası bir problemde ithal etin "ekonomik bir çözüm olmayacağı" ve et fiyatlarını %30-40 seviyesinde artıracığı değerlendiriliyor.

UKON kısa vadede Türkiye'nin et arzında sorun yaşanmayacağını belirtse de diğer uzmanlar, Türkiye'nin kırmızı et verilerinin "şeffaf olmadığını" söylüyor.

Solakoğlu, verilerdeki belirsizlik sebebiyle kırmızı et fiyatına dair beklentilerin de spekülasyonlar üzerine kurulduğunu kaydediyor:

"Tarım ve Orman Bakanlığı'nda Türkiye'nin gerçekten kaç tane hayvanı olduğunun envanteri yok. Bütün sektör önümüzdeki iki ayda düşük arz ve yüksek talepten kaynaklı bir fiyat artışı olacağını konuşuyor ama bu, çiftliklerdeki gözlemlere dayanıyor."

TÜİK'in son birkaç yıldır Türkiye'nin et üretimi verilerini açıklamadığını belirten Kemaloğlu ise, "Evet, resmi rakamlar belli stoku gösteriyor ama arz talep dengesinde fiili durumu en iyi piyasa gösterir" diyor.

ET VE SÜT KURUMU NEDEN ZAM YAPTI?

Solakoğlu, ESK'nın uzun zamandır baskılanmış fiyattan et satışı yaptığını ama serbest ekonomideki rekabetin adil olması açısından bu zammın "beklendiğini" ifade ediyor.

Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Osman Uzun'un *Dünya Gazetesi Tarım Yazarı Ali Ekber Yıldırım'a verdiği bilgilere göre* ESK'nın satışlarının büyük bölümü Millî Savunma Bakanlığı ile Jandarma Genel Komutanlığı'na yapılırken, zincir marketlere hiç satışı bulunmuyor.

Piyasaya satışlarının ise çok az olduğunu belirten Uzun, "piyasaya göre yüzde 66 daha ucuza et sattıkları için mağazalarda uzun kuyruklar oluştuğunu" ve zam yapmanın "kaçınılmaz" hale geldiğini söylüyor.

Et ve Süt Kurumu Eski Genel Müdürü Kemaloğlu, "ESK aslında tıpkı TMO gibi bir piyasa düzenleme kurumu ancak serbest piyasadaki fiyatları belirleyemiyor. Piyasa için ESK fiyatlarının bir anlamı yok çünkü ESK'nın satış noktaları son derece sınırlı" diyor.

ESK'nın üretici maliyetleri, sürdürülebilirlik eşiği ve enflasyon gibi parametreleri takip ederek et ve süt ürünlerinde piyasa düzenleme kurumu olmakla görevli olduğunu belirten Kemaloğlu, son yıllarda bu işlevin aksadığını değerlendiriyor.

TMO 500 bin ton mısır için ithalat ihaleleri açtı

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) 500 bin ton yemlik mısır alımı için bir dizi uluslararası ihale açtı.

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin 175 bin ve 325 bin olmak üzere toplamda 500 bin ton yemlik mısır alımı için iki ihale açtığı bildirildi.

Avrupalı ticaret kaynakları tekliflerin en son 28 Mart'a kadar verilebileceğini söylerken, alımın hâlihazırda Türkiye'de depolanman mısırdan yapılacağı belirtildi.

Rusya'dan ayçiçek yağı ihracatına kota hazırlığı

Rusya Tarım Bakanı Dmitriy Patruşev, iç piyasada istikrarı korumak için ayçiçek yağı ihracatına kota getirmek istediklerini söyledi.

Rusya Tarım Bakanı Dmitriy Patruşev, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in de katıldığı ve yaptırımların ardından Rus ekonomisindeki gelişmelerin değerlendirildiği toplantıda konuştu.

Ülkedeki ayçiçek yağı stoklarıyla ilgili herhangi bir sorun olmadığını belirten Patruşev, "İç piyasada istikrarı korumak için ayçiçek yağı ve küspe ihracatına kota getirmek istiyoruz. İlgili teklifi Rusya Ekonomik Kalkınma Bakanlığına sunduk." dedi.

Rusya hükümeti, 15 Mart'ta aldığı kararla, beyaz şeker ve şeker kamışı ihracatını, Avrasya Ekonomik Birliği'ne ise tahıl ihracatını geçici olarak yasaklama kararı almıştı.

TMO, 210 bin ton buğday için teklif aldı

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), açtığı 210 bin tonluk buğday ithalatı ihalesinde teklifleri aldı. Teklifler ton başına 419,90 ve 447,70 dolar arasında değişti.

Hububat ithalatı çalışmalarına devam eden Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) 210 bin tonluk buğday ithalatı ihalesinde en iyi teklifleri aldı.

Bloomberg'e konuşan kaynakların verdiği bilgiye göre teklifler ton başına 419,90 ve 447,70 dolar arasında değişti.

Teslimatların 1-30 Nisan tarihinde yapılması planlanıyor.

Bakanlık'tan et fiyatlarına ilişkin açıklama

Tarım ve Orman Bakanlığı, Et ve Süt Kurumu'nun (ESK) kırmızı ve beyaz et ürünlerine yaptığı zamma ilişkin açıklama yaptı. Açıklamada, “ESK'nın Türkiye genelindeki 18 satış mağazasında, nihai tüketiciye satılan ürünlerin fiyatlarında düzenlemeye gitmesi, kırmızı et piyasasını etkilememektedir” denildi.

Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan et fiyatlarına ilişkin açıklama yaptı. Et ve Süt Kurumu'nun (ESK) satış mağazalarında yıllık kıyma ve kuşbaşı eti satışının 6 bin ton olduğunun belirtildiği açıklamada, bu rakamın Türkiye kırmızı et satışının yüzde 1'inin altında olduğuna dikkat çekildi.

“Bu nedenle ESK'nın Türkiye genelindeki 18 satış mağazasında, nihai tüketiciye satılan ürünlerin fiyatlarında düzenlemeye gitmesi, kırmızı et piyasasını etkilememektedir.” denilen açıklamada, “Yeni fiyat düzenlemesinden sonra, ESK mağazalarında tüketiciye ulaştırılan ürünler piyasanın yüzde 15 altında satılmaktadır. Böylece ESK kıymayı 83 TL'den, kuşbaşını 92 TL'den piyasa fiyatının altında satışa

sunmaktadır. Hükümetimiz ve Bakanlığımız üreticimizin ve tüketicimizin yanında olmaya ve her türlü desteği vermeye de devam edecektir.” ifadelerin yer verildi.

KAMUOYUNA DUYURU

Et ve Süt Kurumu (ESK) satış mağazalarında **yıllık kıyma ve kuşbaşı eti satışı 6 bin tondur.** Bu rakam **Türkiye kırmızı et satışının yüzde birinin** altındadır.

Bu nedenle **ESK’nın Türkiye genelindeki 18 satış mağazasında,** nihai tüketiciye satılan ürünlerin fiyatlarında düzenlemeye gitmesi, **kırmızı et piyasasını etkilememektedir.**

Yeni fiyat düzenlemesinden sonra, ESK mağazalarında tüketiciye ulaştırılan ürünler **piyasanın yüzde 15 altında vatandaşımıza sunulmaktadır.**

Böylece ESK kıymayı 83 TL’den, kuşbaşını 92 TL’den piyasa fiyatının altında satışa sunmaktadır.

Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da Bakanlığımız üreticimizin ve tüketicimizin yanında olmaya ve **her türlü desteği vermeye de devam edecektir.**

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

Türkiye-Sudan ortaklığındaki tarım şirketinin içler acısı durumu raporlara yansdı

Türk Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık AŞ'nin 2020 Faaliyet Raporu, "Sudan'da tarım hayalinin çöktüğünü" ortaya koydu. Rapora göre, 780 bin 500 hektar arazi vermesi gereken Sudan, bir hektar bile vermedi.

Mustafa Çakır

24 Mart 2022 Perşembe, 04:00

İktidarın "Sudan'da tarım" hayalinin iflas ettiği, Türkiye-Sudan ortaklığında kurulan şirketin faaliyet raporlarında da itiraf edildi. Sudan'da tarım faaliyeti yürütmek amacıyla iki ülke arasında imzalanan anlaşma 2015'te onaylandı. Anlaşma sonrası kurulan Türk Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık AŞ'nin 2020 faaliyet raporu ortaya çıktı.

BİR ÇALIŞANI VAR

66.5 milyon TL sermayeli şirketin yüzde 80'i TİGEM'e yüzde 20'si ise Sudan Tarım ve Ormancılık Bakanlığı'na ait. Şirkette altı yönetim kurulu üyesi ve bir de başkan var. Başka da kimse yok. Rapora göre, 31 Aralık 2020 itibarıyla personel sayısı bir kişi. Hiçbir faaliyet olmamasına karşın 1 Ocak 2020 ile 31 Aralık 2020 dönemi için

yöneticilere sağlanan huzur hakkı ve ikramiye toplam tutarı 416 bin 695 TL. Raporda, şöyle denildi: "TİGEM'e tahsis edilmesi gereken 780 bin 500 hektar arazinin devir teslimi Sudan'da yaşanan hükümet değişikliği ve Covid-19 nedenleri ile gerçekleşmemiştir. Arazilerin TİGEM'e tahsis edilememesine bağlı Türk özel sektör firmalarına kiralama yapılamadığından tarımsal üretim gerçekleşmemiş, yatırım yapılmadığından faaliyette bulunulmamıştır. Kadro ihdasları, resmi yazı ile talep edilmiştir."

GİDER YÜZDE 100 ARTTI

Rapora göre 994 bin 598 TL tutarında gerçekleşen faiz gelirleri 2019'a göre yüzde 46 oranında azaldı. Azalış nedeni olarak 2020'de mevduat faiz oranlarının düşmesi gösterildi. Faiz gelirinin toplam gelirin yüzde 100'ünü oluşturduğu belirtildi. Diğer olağandışı gelir ve kârlar 2019 yılına göre yüzde 99 oranında azaldı. 116 bin 483 TL tutarındaki olağandışı gider ve zararlar 2019 yılına göre yüzde 100 oranında arttı. Bunun geçmiş yıllara ait yönetim kurulunun ücret ve ikramiye farkları ile yönetim kurulu üyelerine ödenen vergi iadelerinden oluştuğu belirtildi. Toplam giderlerin yüzde 15.4'ünü oluşturduğu kaydedildi.

Rapora göre, dönem kârı olan 238 bin 250 TL'den vergi ve yasal yükümlülükler (61 bin 707 TL) düşüldükten sonra dönem net kârının 176 bin 542 TL olduğu kaydedildi. Net kâr 2019'da 931 bin 673 TL'ydi.

"TAHSİS OLURSA..."

Şirketin 2018 ve 2019 yılı faaliyet raporlarında da Sudan'ın anlaşma kapsamında arazileri tahsis etmesi durumunda yatırımlara başlanacağı dile getiriliyor. Öte yandan TİGEM'in 2020 faaliyet raporunda da şirket için Sudan'ın başkenti Hartum'da da şube açıldığı belirtildi.

HAYALDİ HAYAL KALDI

2018'de dönemin Tarım Bakanı Bekir Pakdemirli, Sudan'a gidip tarım arazilerini gezmişti. Pakdemirli, "En sonunda arazimize kavuşmuş olduk, şimdi içindeyiz" demişti. Türk-Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık AŞ binasının açılışını da yapan Pakdemirli, "Bu binada, ülkemize tahsis edilen 780 bin hektarlık tarım alanında çalışmalar yürütülecek, yeni tecrübeler elde edilecek" demişti. Pakdemirli'nin bu "hayalleri" gerçekleşmedi.

AB'den gıda üreticisine destek

Avrupa Birliği (AB), Rusya-Ukrayna savaşının gıda üreticilerine olan etkisini hafifletmek için 500 milyon euroluk fon sağlayacak.

AB Komisyonu, Rusya-Ukrayna savaşında tarım sektörünü desteklemeye yönelik önlemler içeren yeni paketini açıkladı.

Buna göre, AB Komisyonu, savaşın sonuçlarında etkilenen üreticilere yardımcı olmak için kriz rezervinden 500 milyon euro destek verecek.

Üye ülkeler, çiftçilerin gıda güvenliğine katkıda bulunmaları için ek mali destek sağlayabilecek. Çiftçilerin artan girdi maliyetleri veya ticaret kısıtlamaları nedeniyle ortaya çıkacak piyasa rahatsızlıkları giderilebilecek.

Sürdürülebilir tarımla uğraşan çiftçiler için desteklere öncelik verilecek.

Söz konusu tedbirler krizden en fazla etkilenen çiftçileri hedef alacak. Çiftçilere daha fazla doğrudan ödeme sağlanabilecek. Hayvancılıkla ilgilenenlere kırsal kalkınma desteği verilebilecek. Nadasa bırakılan topraklara istisnai olarak gıda ve yem amaçlı mahsul ekimine izin verilecek. Yem ithalatına esneklik sağlanacak.

Acil destek önerildi

Konuyla ilgili Brüksel'de basın toplantısı düzenleyen AB Komisyonu Kıdemli Başkan Yardımcısı Valdis Dombrovskis, savaşın küresel emtia ve tarım ürünlerinin fiyatını artırdığını söyledi.

Ukrayna'nın verimli topraklarıyla "Avrupa'nın ekmek sepeti" olarak bilindiğini hatırlatan Dombrovskis, savaşın başlamasından bu yana buğdayın vadeli piyasalardaki fiyatının yüzde 70 yükseldiğini vurguladı.

Dombrovskis, AB'nin Ukrayna'yı desteklemeyi sürdüreceğine işaret ederek, "Ukrayna için 330 milyon euroluk bir AB acil destek programı teklif ettik." dedi.

Söz konusu desteğin Ukrayna'da gıdayı da kapsayan temel mal ve hizmetlere erişimi güvence altına alacağını belirten Dombrovskis, Rusya'nın kasıtlı biçimde Ukrayna'nın gıda stoklarını hedefe aldığını ve yok ettiğini söyledi.

Dombrovskis, bunun sadece Ukrayna'nın değil, bütün dünyanın gıda tedarikine zarar verdiğini kaydetti.

Piyasada istisnai durum yaşandığına dikkati çeken Dombrovskis, savaştan etkilenen AB üreticilerini desteklemek için 500 milyon euroluk bir paket önerdiklerini bildirdi.

AB verilerine göre, Ukrayna dünya buğday pazarında yüzde 10, arpa pazarında yüzde 13, mısır pazarında yüzde 15 ve ayçiçeği yağı pazarında yüzde 50 civarında paya sahip olurken, Rusya'nın da buğdayda yüzde 24, arpada yüzde 14 ve ayçiçeği yağında yüzde 23 pazar payı bulunuyordu. Savaş nedeniyle bu ürünlerin tedarikinde sorunlar yaşanıyor.

Hazine: Yabancı paranın mevduat içindeki payı 10 puan azaldı

Kur Korumalı Mevduat hesabında ilk ödemeler sonrası açıklama yapan Hazine ve Maliye Bakanlığı, KKM'nin bütçeye yükünün sınırlı olduğunu bildirdi. Açıklamada, 2021 yılı Aralık ayından bu yana yabancı paranın mevduat içindeki payının 10 puan azaldığına işaret edildi.

ANKARA (DÜNYA)

Kur Korumalı Mevduat uygulamasının ilk ödemesinin başlaması sebebiyle açıklama yapan Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2021 yılı Aralık ayından bu yana yabancı paranın mevduat içindeki payının 10 puan azaldığını bildirdi.

Bakanlıktan yapılan açıklamada, vatandaş tarafından büyük ilgi gösterilen yenilikçi ürün olan KKM'de 270 milyar lirası Hazine destekli, 321 milyar lirası Merkez Bankası destekli (döviz/altın) olmak üzere toplam rakamın 591 milyar liraya ulaştığı kaydedildi.

Açıklamada tasarruflarını KKM'de değerlendiren hesap sahibi sayısının 1 milyonu aştığı belirtilirken, bunun yüzde 97'sini gerçek kişilerin oluşturduğunu, sisteme dahil olan tüzel kişi sayısının ise 28 bin 934 olduğu vurgulandı.

Açıklamada Türkiye'nin finansal istikrarına katkı sunun ve bütçe üzerinde yükü oldukça sınırlı olan KKM uygulamasının ekonominin geneline yayılan olumlu etkileri olduğu da kaydedilerek, "KKM milli para birimimize duyulan güveni kuvvetlendirmenin yanı sıra yatırım ve üretimin en önemli unsuru olan öngörülebilirliğin artırılmasına katkı sağlamıştır. KKM hayata geçirilmesiyle yabancı para mevduatın, toplam

mevduat içindeki payı 10 puandan fazla azalmıştır. TL mevduatın ortalama vadesinin iki katına yükselmesi bankacılık sektörünün kredi/mevduat/vade uyumsuzluğu sorununa iyileştirici yönde katkı sağlamıştır. KKM kapsamında uygulanan faiz üst sınırının katkısıyla bankaların fonlama maliyetleri gerilerken, bu durum ticari kredi faizinde düşüşü desteklemiştir” denildi.

Açıklama sonunda, Rusya Ukrayna krizine ve FED faiz artışına rağmen finansal piyasalarında yaşanan oynaklıkların sınırlı kaldığının altı çizilirken, KKM'ye ilgi gösteren vatandaşlara finansal istikrara sağladıkları katkı için teşekkür edildi.

Tüketici güven endeksi yüzde 1,9 artışla 72,5 oldu

Tüketici güven endeksi, mart ayında bir önceki aya göre yüzde 1,9'luk artışla 72,5 seviyesinde gerçekleşti.

Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, Mart ayında bir önceki aya göre yüzde 1,9 oranında arttı; Şubat ayında 71,2 olan endeks, Mart ayında 72,5 oldu.

Aylık tüketici eğilim anketi ile tüketicilerin maddi durum ve genel ekonomiye ilişkin mevcut durum değerlendirmeleri ile gelecek dönem beklentileri, harcama ve tasarruf eğilimleri ölçülmektedir.

Anket sonuçlarından hesaplanan tüketici güven endeksi 0-200 aralığında değer alabiliyor Tüketici güven endeksinin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durumu, 100'den küçük olması tüketici güveninde kötümser durumu gösteriyor.

Tüketici eğilimine ilişkin endekslerden, tüketimin finansmanı amacıyla borç kullanma ihtimali endeksinin artması iyimser durumu, azalması ise kötümser durumu göstermektedir. Benzer şekilde tüketici fiyatlarının değişimine ilişkin düşünce ve beklenti endekslerinin artması tüketici fiyatlarında düşüş düşüncesini/beklentisini, azalması ise tüketici fiyatlarında artış düşüncesini/ beklentisini göstermektedir. İşsiz sayısı beklentisi endeksinin artması işsiz sayısında azalma beklendiğini, endeksin azalması ise işsiz sayısında artış beklendiğini ifade etmektedir.

Dallas Fed: Rus petrolü olmadan küresel resesyon kaçınılmaz

Dallas Fed ekonomistleri tarafından yapılan bir çalışma, Rusya'nın enerji ihracatının bu yıl piyasalardan çekilmesi halinde küresel ekonominin bir resesyondan kaçamayacağını ortaya koydu.

Dallas Fed ekonomistleri Lutz Kilian ve Michael Plante tarafından yazılan ve Dallas Fed tarafından yayınlanan makalede, "Eğer yılın geri kalanında Rusya'nın enerji ihracatının büyük bölümü piyasadan çekilir ise, küresel bir ekonomik daralma kaçınılmaz görünüyor. Yavaşlama 1991'de olduğundan daha uzun süreli olabilir" ifadeleri yer adı.

Kilian ve Plante'nin işaret ettikleri 1991 yılında Irak'ın Kuveyt'i işgalinin yol açtığı petrol arz yoku ile küresel bir resesyon yaşanmış, Suudi Arabistan'ın üretimini artırması bu şokun etkisini kısmen azaltmış ve resesyon bir yıldan daha az sürmüştü.

Novak: Rus kaynakları olmadan küresel enerji piyasası çöker

Rusya Başbakan Yardımcısı Aleksandr Novak, Rusya'nın, dünyanın en büyük enerji kaynakları ihracatçısı olduğunu belirterek, "Rus enerji kaynakları olmadan küresel doğal gaz ve petrol piyasaları çöker." dedi.

Rusya Başbakan Yardımcısı Aleksandr Novak, Rus parlamentosunun alt kanadı Duma'da yaptığı konuşmada, ülkesinin enerji sektörüne yönelik yaptırımlara ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Rus petrolüne yönelik ambargosu nedeniyle ABD'de benzin fiyatlarının yüzde 19 arttığını ifade eden Novak, "Artan fiyatlarla ilgili sorunlarını Rusya'ya yönlendirmeye çalışıyorlar ancak ülkemizin bu krizle hiçbir ilgisi olmadığı açıktır." diye konuştu.

Novak, Avrupa'nın da enerji konusunda sorunlar yaşadığını dile getirerek, "Rusya hiçbir zaman enerji kaynaklarını silah olarak kullanmamıştır. Şu anda bile zorlu jeopolitik duruma rağmen sözleşmeler uyarınca Avrupalı tüketicilere gaz tedarik etmeye devam ediyoruz." ifadelerini kullandı.

"ABD'nin baskısıyla Kuzey Akım 2'yi işletmeye almayı reddetti"

Kuzey Akım 2 doğal gaz boru hattına yönelik yasaklar için "saçma" değerlendirmesinde bulunan Novak, "Fiyatların yükseldiği ve enerji kaynaklarının kısıtlı olduğu Avrupa Birliği, ABD'nin baskısıyla halihazırda inşa edilmiş olan Kuzey Akım 2'yi işletmeye almayı reddetti. Sonuç olarak Avrupa'da elektriğin fiyatı geçen yıl 10 kat, doğal gazın fiyatı 5 kat arttı." dedi.

Novak, Rusya'nın, dünyanın en büyük enerji kaynakları ihracatçısı olduğuna işaret ederek, "Rus enerji kaynakları olmadan küresel doğal gaz ve petrol piyasaları çöker. Rus hidrokarbon kaynakları olmazsa enerji fiyatlarındaki yükseliş tahmin edilemez düzeyde olur." diye konuştu.

Seçim kanunu değişikliği Komisyon'a geliyor

Seçim yasası değişikliği bugün Meclis Anayasa Komisyonunda görüşülmeye başlanacak. Muhalefet partileri, 15 maddelik yasa teklifine 4 başlıkta itiraz ediyor.

Canan SAKARYA

AK Parti ve MHP'nin ortak imzasıyla Meclise sunulan, ittifakların oy oranlarının hesaplanmasında değişikliğe gidilerek partilerin seçim çevresinde aldığı oy oranında milletvekili çıkarmasını ngren seçim yasası değişikliği bugün Meclis Anayasa Komisyonunda görüşülmeye başlanacak. Cumhurbaşkanı'nın seçim yasaklarından muaf tutulması, il ve ilçe seçim kurullarının belirlenmesinde yapılan değişiklik ile yüzde 7 seçim barajı, 15 maddelik yasa teklifinde muhalefet partilerinin en fazla tartıştıkları ve eleştirdikleri düzenlemeler arasında bulunuyor.

AK Parti ve MHP tarafından getirilen seçim yasası değişikliğinde ülke barajı yüzde 10'dan yüzde 7'ye düşürülüyor. Altı parti 28 şubat'ta açıkladıkları Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem çalışmasında temsilde adaleti ve çoğulcu demokrasiyi sağlamak amacıyla seçim barajını yüzde 3'e düşürülmesi konusunda mutabakata vardı. CHP baştan beri barajın sıfırlanmasını savunuyor. Ancak altı partinin Güçlendirilmiş Parlamenter sistem mutabakat metnine yansıdığı şekilde baraj tartışmalarının yüzde 3 üzerinden sürmesi bekleniyor.

“Siyasi mühendislik”

Yasa teklifiyle 2018 seçimlerinde uygulanan ittifak düzenlemesi değiştirilerek, seçim bölgelerinde ittifak sayesinde alınan “artık oylarla” milletvekili çıkarma imkanı kaldırılırken muhalefet partileri, bu düzenlemeyi ‘siyasi mühendislik’ ve ittifakları bitirmeye dönük bir adım olarak değerlendiriliyor. Yasa teklifinin Anayasa Komisyonundaki görüşmelerinde gerek iktidar gerekse muhalefet partileri ittifak düzenlemesinin neden getirildiğini kendi cephelerinden değerlendirecekler.

Cumhurbaşkanı seçim yasaklarından muaf tutulacak

Anayasa Komisyonunda teklif görüşülürken muhalefetin itiraz edeceği diğer bir başlığı seçim yasaklarından Cumhurbaşkanının muaf tutulmasına ilişkin düzenleme oluşturuyor. Muhalefet partileri siyasi parti genel başkanı olan Cumhurbaşkanının devletin bütün olanaklarını kullanarak siyasi çalışmalarını yürütmesinin, adil olmadığı belirtiyor. Cumhurbaşkanının seçim propagandası sürecinde hiçbir kısıtlamaya tabi olmamasını devlet imkanlarını kullanmasını eşitlik ilkesine aykırı olduğu eleştirisi getiriyor. Bu maddenin görüşmelerinde muhalefet Cumhurbaşkanının da kapsama alınması için öneriler verecek.

Seçim kurullarının oluşumuna müdahale edilecek

İl seçim kurulu başkan ve üyeleri en kıdemli hakimler arasından belirlenirken yasa teklifi ile bunun kaldırılarak yerine il seçim kurulu başkan ve üyelerinin o ildeki birinci sınıfa ayrılmış hakimler arasından kurayla belirlenmesi şartı getirilmesi de tartışmalı maddeler arasında yer alıyor. Muhalefet, bu değişikliği seçim kurullarına oluşumuna müdahale olarak değerlendiriyor. Muhalefet düzenlemeyi seçim güvenliği açısından sakıncalı bulurken, isteyen hakimin kuradan muaf olmasının, hakimlere baskı uygulanmasının önünü açan bir düzenleme olduğunu savunuyor.

Seçim Kanunu teklifi, TBMM Anayasa Komisyonunda kabul edildi

Teklifegre, seçimlerde yude 10 olarak uygulanan ulke seçim barajı yude 7'ye indiriliyor.

AK Parti ve MHP'li milletvekillerinin ortak imzasıyla hazırlanan Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Anayasa Komisyonunda kabul edildi. Teklifegre, seçimlerde yude 10 olarak uygulanan ulke seçim barajı yude 7'ye indirilecek.

İttifakın aldığı oy toplamı ulke barajını geçtiği takdirde, seçim çevrelerinde milletvekili hesabı ve dağılımı, ittifak içinde yer alan her bir partinin o seçim çevresinde almış olduğu oy sayısı dikkate alınarak yapılacaktır.

İttifakı oluşturan siyasi partilerin her birinin çıkaracağı milletvekili sayısı, her seçim bölgesinde ittifak içinde elde ettiği oy sayısı esas alınarak genel D'Hondt uygulamasıyla belirlenecek.

Seçime katılma yeterliliği elde eden parti, Siyasi Partiler Kanunu'nda öngörülen ve parti tüzüğünde belirtilen sreler içerisinde ilçe, il ve büyük kongrelerini st üste iki defa ihmal etmemiş olma koşuluyla seçime katılma hakkını muhafaza edecek. Salt TBMM'de grup kurmuş olmak, seçime katılabılmenin yeter şartından biri olamayacaktır.

Seçim kurulunun belirlenmesi

İl seçim kurulu, bir başkan, iki asıl ye ile iki yedek üyeden oluşacaktır.

İl seçim kurulu başkanı ve asıl üyeleri ile yedek üyeleri, iki yılda bir ocak ayının son haftasında, il merkezinde görev yapan, kınama veya daha ağır disiplin cezası almamış, en az birinci sınıfa ayrılmış ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini kaybetmemiş hakimler arasından, adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonunca ad çekme suretiyle tespit edilecek. Ad çekmede ilk çıkan hakim başkan, sonraki iki hakim asıl ve son çıkan iki hakim yedek üye olarak belirlenecek. Ad çekmeye katılacak hakim sayısının beşten az olması durumunda, bu hakimler arasında ad çekme işlemi yapıldıktan sonra eksik kalan asıl ve yedek üyeler, en kıdemli hakimden başlayarak belirlenecek.

Ad çekmeye katılacak hakimin bulunmaması durumunda ise başkan ve asıl üyeler ile yedek üyeler en kıdemli hakimden başlayarak belirlenecek. Bu suretle kurulan il seçim kurulu iki yıl süre ile görev yapacak.

Kıdem belirlenmesinde kınama veya daha ağır disiplin cezası almış olanlar diğerlerinden daha az kıdemli sayılacak.

İl seçim kurulu başkanlığının boşalması halinde asıl ve yedek üyelerden en kıdemli hakim il seçim kuruluna başkanlık edecek.

İlçelerde, ilçede görev yapan kınama veya daha ağır disiplin cezası almamış en az birinci sınıfa ayrılmış ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini kaybetmemiş hakimler arasından, merkez ilçelerde ise aynı nitelikleri taşıyan hakimler arasından adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonunca ad çekme suretiyle belirlenen hakim, kurulun başkanı olacak.

Ad çekmeye katılacak hakimin bulunmaması durumunda ise en kıdemli hakim kurulun başkanı olacak.

3 ay önceki seçmen kütüğü üzerinden güncelleme

Sandık kuruluna üye bildirme hakkı olan bir parti; oluru olmadan başka bir parti üyesini sandık kurulu üyesi olarak gösteremeyecek.

Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun uyarınca yapılacak mahalli idareler genel seçimlerinde, yerleşim yeri adresine göre oluşturulan seçimin başlangıç tarihinden 3 ay önceki seçmen kütüğü üzerinden güncelleme yapılacaktır. Teklifin ilk halinde 1 yıl olarak öngörülen süre, önergeyle 3 aya indirildi.

Kütük düzenlemesi nedeniyle seçmen hiçbir şekilde oy kullanma hakkından yoksun bırakılmayacak. Adresi kapanmış olması sebebiyle adres kayıt sisteminde görünmeyenlerin, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün adres kayıt sisteminde bulunan en son geçerli adres bilgileri esas alınacak.

Muhtarlık bölgesi askı listelerinin askı süresi içinde bir seçim çevresinden diğerine yapılan seçmen nakil istemleri hakkında, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından itiraz üzerine veya nakil isteminin şüpheli bir girişim olduğu kanaatine varılması üzerine, resen yapılacak araştırma ve inceleme neticesinde, nakil isteminin kabul edilmemesi halinde, seçmen kaydı dondurulamayacak ve bir önce kayıtlı olduğu adreste seçmen kaydı devam edecek.

Seçim sonucuna göre, ilk sırada yer alan muhtar adayı, seçilme yeterliliğine sahip olduğunu en geç 10 gün içinde belgelendirmesi halinde kendisine seçim kazandığına dair ilçe seçim kurulunca mazbata verilecek. Aksi halde ikinciye, daha sonra üçüncüye ve nihayet seçilme ehliyetine sahip aday bulunana kadar bu işlem yapılacaktır. İlçe seçim kurulunun bu hususta vermiş olduğu kararlara karşı iki gün içerisinde il seçim kuruluna itiraz edilebilecek. İl seçim kurulunun vermiş olduğu kararlar kesin olacaktır.

İl seçim kurulu başkan ve üyeleri ile ilçe seçim kurulu başkanları, teklifin kanunlaşarak yürürlüğe girmesinden itibaren 3 ay içinde, yapılan değişikliklere göre yeniden belirlenecek. Bu şekilde belirlenen başkan ve üyeler, önceki başkan ve üyelerin görev süresini tamamlayacak.

Teklifle, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine paralel olarak Seçim Kanunu'ndaki "Başbakan" ibareleri kanundan çıkartılıyor.

TBMM Anayasa Komisyonunda 23 Mart Çarşamba saat 15.00'te başlayan 15 maddelik teklifin görüşmeleri, 17 saat sürdü.

Rusya'dan nükleer silah çıkışı

Kremlin Sözcüsü Dmitriy Peskov, ülkelerine yönelik "varoluşsal bir tehdit" görmeleri durumunda Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in nükleer silahlara başvurabileceğini söyledi.

CNN televizyonunda Christiane Amanpour'un programına konuk olan Peskov, Rusya-Ukrayna savaşına ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in hangi şartlar altında Rusya'nın nükleer imkanlarını kullanacağına ilişkin soruya Peskov, "Bizim bir iç güvenlik konseptimiz var. Kamuya açık, okuyabilirsiniz. Orada hangi durumlarda nükleer silahların kullanılabilir yazıyor. Eğer ülkemize yönelik varoluşsal bir tehdit varsa o zaman bu konseptimize göre (nükleer silahlar) kullanılabilir." yanıtını verdi

"Putin henüz amaçlarına ulaşamadı"

Peskov, Putin'in şu ana kadar Ukrayna'daki amaçlarına ulaşıp ulaşmadığının sorulması üzerine, "Henüz değil. Henüz amaçlarına ulaşamadı." yanıtını verdi. Ukrayna savaşını "özel askeri hareket" olarak nitelendiren Peskov, "Operasyonumuz önceden belirlenen planlar ve amaçlar dahilinde ilerliyor." dedi.

Peskov, bu operasyonun amacının ise Ukrayna'nın askerlerden arındırılması, tarafsızlığının sağlanması, milliyetçi unsurların ortadan kaldırılması, Kırım'ın Rusya'ya bağlılığı ile Donetsk ve Luhansk'ın bağımsızlığının tanınması olduğunu sözlerine ekledi.

Peskov, Ukrayna'da sivilleri hedef aldıklarını reddetti

Putin'in Ukrayna halkına değil, NATO'ya katılmak isteyen ve ülkelerinde Rusçayı yasaklayan kişilere kızgın olduğunu belirten Peskov, bazı Ukraynalıların kendileriyle iş birliği yaptığını da dile getirdi.

Peskov, "Sivillerin hedef alınması bizim ordumuzda yasak, Ukrayna'daki bazı unsurlar sivilleri kalkan olarak kullanıyor bu da sivil ölümlerine yol açıyor." diye konuştu.

Rusya'nın Minsk Anlaşmalarını ihlal ettiği söylemlerine de karşı çıkan Peskov, "Minsk'i yok sayan Putin değil Ukrayna'dır." ifadesini kullandı.

Tarımda girdi sorunları ve çıkış yolu

Ali Ekber YILDIRIM

23 Mart 2022 Çarşamba

Mersin Büyükşehir Belediyesi, Mersin Ticaret ve Sanayi Odası, Akdeniz İhracatçı Birlikleri, Akdeniz Ziraat Odası ve Ziraat Mühendisleri Odası Mersin Şubesi'nin 19 Mart'ta ortaklaşa düzenlediği “Üretmezsek Tükeniriz /**Tarımda Girdi Sorunları ve Çıkış Yolu**” toplantısında tarımdaki en önemli girdilerden gübredeki son gelişmeleri, hayvancılık ve yem konusunu dün ayrıntılı olarak yazmıştım.

Ziraat mühendisi ve üniversite yıllarından bu yana tarım sektörünün içinde olan Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer, toplantıda hem tarımla ilgili hem de Mersin'in tarım potansiyeli konusunda ayrıntılı bilgiler verdi.

Son 3 yılda çiftçiye toplam 75 milyon lira destek sağladıklarını, her alanda çalışarak üretmek zorunda olduklarını anlatan **Vahap Seçer, konuşmasında şunları söyledi:** “Son 20 yıl içerisinde aslında Avrupa Birliği müzakere süreciyle beraber tarıma yönelik çok iyi bir gidiş gözlemlenmeye başlanmıştı. Avrupa Birliği için açılan 35 faslın 3'ü tarımla ilgiliydi. Çünkü Avrupa gıdanın, üretimin, çevrenin korunmasının ya da dünyada en büyük silahın aslında o konvansiyonel ya da nükleer silahlar olmadığını gıda olduğunu bizden daha iyi görüyor. Şimdi de görüyoruz. Hem pandemide gördük hem şimdi yaşanan çatışmalarda bunu görüyoruz. Üç başlıktan biri tarım ve kırsal kalkınma, biri hayvan sağlığı, veteriner hizmetleri, biri de su ürünleriydi. Türkiye tarımı adına çok önemli yasalar çıktı. Uygulamada sıkıntılar vardı bir müddet. O zaman hükümet işi ciddiye almaya başladı. İyi de giden işler oldu ama her konuda olduğu gibi Türkiye bu konuda istikrarsız kaldı. Belli bir süre sonra Avrupa Birliği ile müzakere süreci akamete uğrayınca tarım denizde bir başına kalmış kaptansız, tayfasız bir gemi gibi rüzgarın esintisine göre sürüklenmeye başladı. Şimdi geldiğimiz noktada umut ediyorum karaya oturmamız.”

Tarım ölürse yaşam biter

Her ülkenin tarımı desteklediğini ve desteksiz bu işin sürdürülmesinin mümkün olmadığını altını çizen Vahap Seçer: “Zengin kardeş, fakir kardeş meselesi gibi. Biz 4 kardeş olalım. Birimizin adı tarım, birimizin adı sanayi, birimizin adı inşaat, birimizin hizmet olsun. Hani ailelerde vardır ya bir kardeş küçük bir esnaftır, diğeri bir yerde çalışan maaşlıdır, bir diğeri okumuştur, doktor olmuştur. Bir diğeri iyi bir işadamı olmuştur. O kardeşimize bakarız, ev alır yardımcı oluruz. Çocuğu okula gider yardımcı oluruz. Tamamen destek olayı budur. Hizmet, inşaat, sanayi sektörü üretir,

bilişim sektörü çalışır, vergi öder. O vergiden de tarım kardeşimizin ölmemesi için aktarılır. Tarım öldüğü takdirde yaşam biter zaten. Ne yiyeceğiz, ne içeceğiz?” görüşünü dile getirdi.

Tarımın ekonomik bir sektörden öte sosyal bir sektör olduğunu vurgulayan Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer sözlerini şöyle sürdürdü: “Hesap, kitap yaptık, yurt dışından ithal edersek daha ucuza ithal ederiz, destek yapmayalım, üretim yapmayalım. İşte savaş çıktı, Rusya kapıyı kapattı, ayçiçeği gelmedi. Hani ekonomik sektördü? Üstüne üstlük üretimi durdurdu. Bir sürü insan Büyükşehir’in kapısına dayandı ‘bana iş ver Başkanım’ diye. Gelişmiş ülkelerde bu tür taleplerin oranı çok daha düşüktür. Onlar işi farklı halletmiş. Amerika, Avrupa Birliği’nde her dört kişiden biri istihdamda tarımdadır. Bu bir realitedir, gerçektir. Onu düşürdüğünüz anda ikame bir sektör yaratamıyorsanız, yeni fabrikalar açamıyorsanız o insanları oraya istihdam ettiremiyorsanız, sokağa atırıyorsanız işte sosyal sorunlar başlar. İşte onun için tarım sosyal bir meseledir.

Mersin’in çok özel ürünleri var

Yapılan anketlerde çok büyük oranda Mersin’in “tarım kenti” olarak bilindiğini anlatan Seçer: “Mersin’de başta ticaret olmak üzere sanayi ve hizmet sektörü gelirleri tarımsal gelirimizin üstünde ama nüfusun büyük bir yoğunluğu tarımda çalışıyor. Bırakın Türkiye’yi dünyanın birçok yerinde ender bulacağınız kalitede araziler, topraklar ve mikro klima iklim. Yani bu bölgede yetişen ürünler dünyanın sayılı yerlerinde ancak yetişir. Avokado her yerde yetişmiyor, Silifke’nin çileği, Anamur’un muzu, Tarsus’un üzümü, Mut’un kayısısı her yerde yetişmiyor. Böyle çok özel ürünlerimiz var. Demek ki ‘Mersin tarım kenti’ dendiği zaman yanlış bir şey değil. Lavanta, kantaron, nergis soğanı, avokado, badem, ceviz fidanı. Bunlar bölgeye kazandırdığımız birçoğu yeni ürünler. Avokado bugüne kadar bu bölgede bilinen bir şey değil. Bunların da kazancı yüksek çeşitler olduğunu bildiğimiz için yapıyoruz. Ama klasik zeytin fidanından incir fidanına kadar da dağıtımımız oluyor. Örneğin bu yıl uygulamaya koyduğumuz pasiflora fidesi, bu da çok yeni, çarkıfelek diyorlar. Bunlar çok lüks yiyecekler de değil ama tabi bizim için pazar değeri de önemli. Yani harcılaem üretim de yapacağız ama İstanbul’a, Ankara’ya ya da yurt dışına lüks manavlara lüks üretimler de yapacağız” dedi.

Yerel bilginin önemi arttı

Mersin Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Kızıltan, tarımda bir plansızlık, kargaşa yaşandığına dikkat çekerek ulusal tarım politikalarından uzaklaşıldığını söyledi. Türkiye’nin tarımda neler yapacağını bilemez durumda olduğunu vurgulayan Kızıltan özetle şunları söyledi: “ Tarımda bir kargaşa ortamına doğru gidiyoruz gibime geliyor. Planlama olmaması en büyük sorun. Tarımla ilgili son dönemde katıldığımız birçok toplantıda konuşmacılar hep yabancı firmaların Türkiye’deki temsilcilerinden oluyor. Onların empoze ettiği şekilde tarım politikası oluşturuluyor. Oysa alanında çok deneyimli uzmanlarımız, çiftçilerimiz var. Arazimiz, toprağımız, her şeyimiz var ama ne yazık ki üretemiyoruz, üretmeyi

durdurduk. Türkiye bundan 15, 20 yıl öncesine kadar ayçiçeği üretiminde dünyanın önde gelen ülkelerinden biriydi. Bugün Rusya'dan gelecek yağ gemilerini neredeyse çiçeklerle karşılayacak duruma geldik. Bakliyatla, buğday, arpa, nohut birçok üründe kendimize yeterliydik. Türkiye dünyanın en kaliteli mercimeğini üreten ülkeydi. Türkiye'de artık bunların üretilmediğini, çiftçinin üretmekten uzaklaştığını gördük. Türkiye'nin sadece tarımda değil, her alanda, sanayide, teknolojiye, turizmde planlama yapması gerekir. Bu planlamaların süreçlerinde yerel dinamiklerin içinde olması gerekmektedir. Yerel dinamiklerin içinde olmadığı hiçbir süreç, hiçbir karar pozitif olmuyor ne yazık ki. Bunu belirgin bir şekilde görüyoruz. Türkiye'nin üzerinde durması gereken en önemli konu yerel dinamiklerin, yerel akademisyenlerin, yerel bilginin değerlendirilmesidir. Bu konferansı biz niye düzenledik? Tarımın önemi kat be kat arttı. Türkiye'de de bu söyleniyor. Bunu daha iyi ortaya koymak, sorunların çözüm yolları nedir burada bunları tartışmak, planlama yapamayan yetkililerin belki buradan bir şeyler öğrenip dersler alıp planlamalarını yapabilmesini sağlamak için bu konferansı düzenledik.”

Özetle, Mersin'de diğer tarım kentlerine de örnek olacak yine çok yararlı bir toplantı yapıldı. Umarız konuşulanlar dikkate alınır ve ülkenin içinde bulunduğu bu sıkıntılı dönemden tarımdan zenginlik üreterek bir çıkış yolu bulunur.

Zirai ilaç fiyatı 2 ile 4 kat arttı

Çukurova Üniversitesi Öğretim Üyesi ve Ziraat Mühendisleri Odası Mersin Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Okan Özkaya, tarımdaki önemli girdilerden birisi olan zirai ilaç konusundaki gelişmeleri anlattı. Dünyada zirai ilaç üreticisi 5 büyük şirket olduğuna dikkat çeken Özkaya, COVID-19 döneminde ve sonrasında ürün fiyatları ile ilgili ciddi artışlar meydana geldiğini anlattı. Kapanma süreçlerinde hammadde başta olmak üzere, navlun fiyatlarının beklenenden fazla yükselmesi ve tedarik sürelerinin uzaması, döviz kurunda meydana gelen artışlar nedeniyle önemli sorunlar yaşandığını anlattı.

Özkaya tüm girdilerde 2-4 kat artış olduğunu belirterek: “Abamektin aktif maddesinin kilosu 2021 yılında 38 liraydı. 2022'de 140 liraya çıktı. Bugün uygun bir zirai mücadele için dekara ortalama 1500 lirayı buluyor. Sadece budama bedeli dekarda 720 lira. Üretimde biyolojik ve biyoteknik yöntemlerin aktif şekilde kullanımı, gıda güvenliği ve izlenebilirliğin sağlandığı üretim modelleri benimsenmelidir. Bunun için iyi tarım – GLOBALGAP, uygulamaları konusunda destekler arttırılmalı” dedi.

Türkiye'nin tarımsal üretim hafızasını kaybettiğine dikkat çeken Özkaya, zirai ilaçlara tüm sorunları çözecek anlayışı ile bakmanın yanlış olduğunu anlattı. Zirai ilaç konusunda da plansız bir ithalat olduğunu iddia eden Özkaya, Türkiye'nin bu alanda da dışa bağımlı olduğunu ve hazır hammaddeyi ithal ederek formülasyonla üretilen piyasaya verdiğini sözlerine ekledi.

“Getir, getir; kimin parası olursa olsun kabulümüzdür, getir!”

Alaattin AKTAŞ

23 Mart 2022 Çarşamba

✓ Kur korumalı mevduat giderek içinden çıkılmaz, sona erdirilemez bir hal alıyor; adeta bataklık gibi içine çekiyor.

✓ İlk üç aylık vadede iyi kazanç sağlayan tasarruf sahibi büyük olasılıkla sonraki dönemlerde de aynı kazancı bekleyecek. Bu kazanç oluşmazsa sistemden çıkışlar yaşanabilir. Çıkış ise sistemin çökmesi demek.

Mevlana'nın sözü ya da şiiri olarak biliriz. Tarihçilere göre ise bu şiir Mevlana'ya değil Orta Asyalı ünlü şair Ebu Said Ebu'l Hayr'a ait. Aslında kimin söylediği ya da yazdığı da çok önemli değil, önemli olan anlamı:

Gel, gel, ne olursan ol, yine gel,

İster kafir, ister mecusî.

İster puta tapan ol, yine gel,

Bizim dergahımız ümitsizlik dergahı değildir,

Yüz kere tövbeni bozmuş olsan da, yine gel.

Bizim durumumuz da aynen böyle.

Ama bizim işimiz parayla, dövizle...

“Getir, nereden bulmuş olursan ol yeter ki getir...”

“Aman ha, sakın dövize gitme, sen yeter ki getir, ben ne istersen veririm, getir...”

Durumun özeti bu! Aralıkta başlattığımız kur korumalı mevduatla ilgili olarak ne kadar çok düzenleme yapıldı öyle... Dün yeni adımlar atıldı, artık izlemekte bile zorlanır hale geldik.

Adeta her gün yeni yeni düzenleme yapılması bu uygulamaya başlangıçta ne kadar hazırlıksız girildiğinin de bir göstergesi. Ama asıl gösterge kuşkusuz bu uygulamanın tutmasını sağlamak adına her geçen gün kapsamın genişletilmek zorunda kalınması.

Bir yandan hem yeni katılımlar olsun istiyor ve her geçen gün kapsamı genişletmeye uğraşıyor, daha doğrusu buna mecbur kalıyoruz; bir yandan da ilk vadenin dolduğu şu günlerde katılımcıların sistemden çıkmasını önlemeye çalışıyoruz. Gerçi şu aşamada kimse sistemden çıkacak gibi görünmüyor; çünkü gayet iyi bir kazanç elde edildi. Ama bu yüklü kazanç, gelecek için bir baz oluşturur, bir garanti gibi algılanır mı, işte bu kaygı da var.

Ancak şu kesin; kur korumalı mevduat düzenlemesi her yeni adımla birlikte bizi içine biraz daha çeken bataklığa dönüşüyor. Bu sistem büyüdükçe içinden çıkılması mümkün olmayan bir hal alacak.

KUR FAİZDEN AZ ARTARSA SİSTEM ÇÖKEBİLİR

KKM'de ilk vadeler doluyor. TL cinsinden hesaplarda, hesabın açılış tarihine göre farklı farklı getiriler söz konusu. Dolar 13 lirayken açılan hesaplar da var, 12 lirayken, hatta daha düşükken açılan hesaplar da... Dolayısıyla açılış kuruna göre farklı getiriler elde ediliyor. Ama şu kesin; içinde bulunduğumuz dönemde tüm hesaplar için faizin üstünde getiri var.

Öyle bir açmaza giriliyor ki, bundan sonraki dönemde kur artışının faizin altında kalması hesap sahiplerinin başka alanlara kayması gibi bir risk doğuracak. Hele hele ilk vade döneminde faizin üstünde getiri elde edenler bu kar tadını aldıktan sonra devamında da hep aynı getiriyi bekleyecek.

Peki ya o getiri oluşmazsa? Bugünlerde vadesi dolan hesaplar yenilenip ikinci bir üç aylık dönem kazanıldığında ve o vade de üç ay sonra haziranın son haftasında dolmaya başladığında tasarruf sahibi faizle yetinmek durumunda kalırsa ne olacak? Hiç kuşkunuz olmasın vatandaş arayış içine girecek; **“Kur korumalı hesaptan çıksam mı”** diye düşünmeye başlayacak.

Bunu önlemenin yolu da herhalde her vade dönemi için kurun faizden az da olsa daha fazla artmasını sağlamaktan geçiyor.

KENDİNİ BAĞLAMAK BUNA DENİR

Bu uygulamayı kurtarıcı formül olarak görenler aslında kendilerini ne kadar bağlamış durumda...

Örneğin vadesi mart ayının sonuna kadar dolacak hesaplarda kur artışı hesap açılış tarihine göre yüzde 12 ile yüzde 29 arasında değişiyor. En düşük kur artışında bile faize göre büyük bir avantaj var.

Bu dönemdeki kur artışı örneğin yüzde 1 olsaydı, tasarruf sahibi yüzde 4.25 faizini alacaktı ama acaba gözü ucuz gördüğü dövize kayar mıydı? Her ne kadar vadeyi uzattığı takdirde kur arttığında yine o artıştan yararlanacaktı ama yine de düşük kur aklını çeler miydi?

Peki şimdi ilk vade diliminde faizin üstünde kur getirisi elde edilmiş olması bir alışkanlık, bir beklenti yaratır mı? Aynı beklenti ikinci vade döneminde de oluşursa...

Dolayısıyla tasarruf sahibi şunu söyler mi:

“Ben faizimin üstüne kur artışı isterim. Vermezseniz belki giderim.”

Bu, Hazine'nin kendini bir anlamda kur artışına mahkum etmesi değil mi...

ÜÇER AYLIK KUR ARTIŞI %10 OLSA, YILLIK FAİZ % 46!

Kur korumalı mevduat için elini çabuk tutanlar enflasyonun çok üstünde kazanç elde edip bunun tadına vardı. Bunun devamı beklenecek.

Kazancın devamı gelse bir türlü, gelmese bir türlü!

Kazanç devam etmezse KKM sıkıntıya girebilir, büyük umutlar bağlanan bu mucizevi yöntem çökebilir.

Kazanç devam etse Hazine'nin yükü artar da artar.

Bu durumda başka bir gerçeğe daha yüzleşiriz. Üçer aylık dönemdeki kur artışı yüzde 10 olsa yıllık faiz yüzde 46'ya çıkmış olur.

İfadede yanlışlık yok; biri kur artışı, diğeri faiz diye düşünmeyin. Biz aslında faizi kura endekslediğimiz için kur artışı otomatik olarak faize dönüşüyor çünkü.

Hani biz politika faizini düşürmüştük ve faizlerin inmesini sağlamıştık!

Hani faizi indirmek suretiyle enflasyonu aşağı çekecektik!

Nerede kaldı faizi indirme çabamız!

Ama **“O oran faiz değil ki, kur artışı, bakın faiz yüzde 17”** denilebilir. Denilir de inanan çıkar mı, başta kendileri inanır mı?

Bu olsa olsa “**bankalar eliyle değil, Hazine eliyle faiz ödemek**” anlamına gelir.

Ne güzel değil mi, ne şahane bir buluş değil mi, Merkez Bankası faizini yüzde 19’dan yüzde 14’e düşürüp mevduat faizini yüzde 19-20’den yüzde 50’ye doğru fırlatmak, füze gibi... Üstelik fırlayan yalnızca mevduat faizi de değil ki...

BİR DÜZELTME; VADE BİTİMİNDE SAAT 11.00’DEKİ KUR ESAS ALINIYOR

Köşemde dün yer alan yazımda kur korumalı hesaplar kapatılırken Merkez Bankası’nın gün içinde her saat başında açıkladığı kurlar üstünden hesaplama yapıldığını yazmıştım.

Bir düzeltme yapıp özür dilemem gerekiyor. Çünkü bu hesaplama yönteminin dün yazdığım gibi yapılmadığını öğrendim.

Bir okurum bu bilgide hata olduğu konusunda beni uyardı, kendisine teşekkür ederim.

Uygulama esasları şöyle:

“Doğrudan TL cinsinden açılan hesaplarda ve bu hesapların kapatılmasında Merkez Bankası’nın saat 11.00’de ilan ettiği kur kullanılıyor.

DTH’den geçişle oluşturulan hesaplarda Merkez Bankası’nın her saat başı ilan ettiği kurdan dönüşüm yapılıyor. Ancak bu hesapların kapatılması ya da vadesinin uzatılması durumunda yine 11.00’deki kur esas alınacak. Yani saat başı açıklanan kur yalnızca ilk kez açılacak DTH’den dönüşüm işleminde geçerli olacak.”

DTH BOZDURARAK SİSTEME GİRENLERİN DÖVİZ KAYBI OLMAYACAK

Döviz tevdiat hesabını TL’ye çevirerek sisteme giren ve vade bitiminde uygulamadan çıkmak isteyenler döviz kaybı yaşamayacak.

Başlangıçta örneğin 1.000 dolarlık döviz hesabını yine örneğin 13 liralık kurdan TL’ye çeviren ve 13 bin lirayla uygulamaya katılan bir yatırımcı sistemden çıkmaya karar vermiş olsun. Dolar da şimdi diyelim saat 11.00’deki kura göre 14 lira. Bu tasarruf sahibine 14 bin lira ödenecek. Tasarruf sahibi yeniden döviz almak istesin. Ancak bankanın döviz satış kuru varsayalım 14.30 düzeyinde. Şu durumda tasarruf sahibi 14 bin lirasıyla 979 dolar alabilir ve zarara uğrar.

Ama uygulama böyle olmayacak. Banka, kendi satış kuru ne olursa olsun bu tasarruf sahibine saat 11.00’de açıklanan Merkez Bankası kurdan döviz satmak zorunda olacak. Yani tasarruf sahibinin eline yine 1.000 dolar geçecek. Aradaki farkı Merkez Bankası bankaya ödeyecek.

Sonuçta bu küçük kur oynamaları yüzünden vatandaşın zarara uğraması önlenecek.

KKM'deki yıllık yük şimdiden hesaplanabilir mi?

Alaattin AKTAŞ

24 Mart 2022 Perşembe

✓ Maliye Bakanı Nebati, KKM'nin Hazine'ye yükünün yılın tümünde 15 milyar olacağını neye dayanarak söyledi?

✓ Bu hesaplamanın altında dövizin yıl sonuna kadar artmayacağı varsayımı mı yatıyor?

✓ Vatandaş ilk üç aydaki gibi faizin çok üstünde kur getirisi sağlayamazsa KKM'de durur mu?

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati kur korumalı mevduatta Hazine'ye binecek yükün, 570 milyar liraya ulaştığını söylediği toplam tutar üstünden yapılan hesaba göre yılın tümü için 15 milyar lira olacağını söyledi.

Bakan Nebati'ye göre 15 milyar adeta hiçbir şeydi; hele hele ücretlilere yapılan zam ve feragat edilen vergiden dolayı oluşan 49 milyarlık tutarın yanında 15 milyarın sözü bile edilmezdi.

Varsayalım KKM'den yılın tümünü kapsayacak şekilde gelecek yük 15 milyar lira. Ama herhalde bu tutara KKM'ye geçen şirketlere kambiyo karlarından dolayı sağlanan vergi avantajı dahil değil. Bakan Nebati keşke **“15 milyar artı şu kadar da vazgeçilen vergi tutarı”** diye bir açıklama yapsaydı...

YIL BİTMEDEN HESAP YAPMAK!

Daha henüz ilk üç ay dolmuşken yılın tümünde oluşacak yükün nasıl hesaplanabildiğini anlayamadık doğrusu.

Keşke bakan önce ilk üç ayda ne tutarda hesabın vadesinin dolacağını ve bu hesaplar için ne kadar fark ödeneceğini açıklasaydı.

Elde sağlıklı veri olmadığı için ilk üç aylık dönemde Hazine'ye binecek yük çok geniş bir marjda 10 milyarla 15 milyar arasında hesaplanıyor.

Durum böyleyken yılın tümünde oluşacak yükün nasıl 15 milyarda kalacağı anlaşılamadı.

KUR ARTMAYACAK MI YANİ?

Maliye hadi diyelim her türlü veriyi elinde bulundurduğu için yılın tümüne dönük hesaplama yapma olanağına sahip.

Ama Maliye'nin ancak tahmin edebileceği ve muhtemelen de yanılacağı çok temel bir gösterge var.

Döviz kurunun önümüzdeki dönemde ne olacağını biliyor muyuz ki bir kur yükü hesaplayabilelim.

Bu hesaplama, ancak olsa olsa mantığıyla yapılır ve **“Kur muhtemelen şu düzeye çıkar, hesap açılışındaki kur da şu; dolayısıyla Hazine'ye şu kadar yük biner”** denilebilir.

Ama Maliye Bakanı Nebati, 570 milyar liraya ulaştığını belirttiği toplam tutarın değişmeyeceği varsayımıyla yılın tümündeki kur yükünün 15 milyar lira olacağını söylüyor.

Bu ne anlama mı geliyor?

Belli ki Maliye yılın kalan döneminde kurun değişmeyeceğini ve hep bu dolayda kalacağını, bu sayede de ilk üç ayda olduğu tahmin edilen yükün ötesinde bir yük ortaya çıkmayacağını varsayıyor. Örtülü biçimde şu söyleniyor gibi:

“İlk üç ayda bir yük oluştu. Ama yılın kalan döneminde kur çok değişmeyeceği için artık Hazine'ye yük binmeyecek ve dolayısıyla üç aylık yük, yılın tümündekiyle hemen hemen aynı kalacak.”

Böyle varsayılıyor olabilir.

Ama eğer ikinci üç ayda ya da vadenin daha da uzatıldığı sonraki dönemlerde kur artışından artı bir kazanç elde edilemezse ve KKM faizi de şimdiki gibi yüzde 17'de tutulursa tasarruf sahibi bu faize razı olmaya devam eder mi, yoksa yüzde 60'ları bulmuş enflasyona bakıp **“Ben gidiyorum”** der mi?

Vatandaş giderse nereye gider; çıkışlar başlarsa asıl KKM nereye gider?

ENERJİ FİYATLARI DIŞ TİCARET HADDİNİ DİBE ÇEKTİ

Türkiye ocak ayında ihracatını geçen yılın aynı ayına göre miktar olarak yüzde 10 artırdı. Ancak daha ucuza ihracat yapmak zorunda kaldık ve ihracatın değer artışı yüzde 6.5 oldu.

İhracatı ucuza yaparken ithalatta tam tersi yaşandı. Ocak ayındaki ithalat geçen yıla göre miktar olarak yüzde 8.1 artarken, değerdeki artış yüzde 42.7'ye ulaştı. İhracatın tam tersi bir durum söz konusuydu ve aynı miktar ithalat için daha fazla döviz ödemek durumunda kaldık.

Bütün bu sayıların özeti niteliğinde bir kavram var; dış ticaret haddi. İhracat birim değer endeksinin ithalat birim değer endeksine bölünmesiyle bulunan gösterge...

İşte bu değer daha önce görülmedik bir düzeye geriledi.

Dış ticaret haddi ocak ayında 72.8 oldu.

Bu düzeyin ne ifade ettiğini kavrayabilmek için tabii ki kıyaslama yapmak gerekir...

Öncelikle şunu söyleyelim; TÜİK'in dış ticaret endeksini açıkladığı veri seti 2013 yılı başına kadar gidiyor. İşte ocak ayındaki 72.8'lik düzey, 2013 başından bu yana geçen yaklaşık dokuz yıldaki en düşük aylık gerçekleşmeye işaret ediyor.

Dış ticaret haddi geçen aralık ayında 82.8, bir yıl önce ocak ayında ise 97.5 düzeyindeydi.

Yani bu yılın ocak ayındaki endeks çok ama çok düşük.

İyi de niye böyle oldu?

ENERJİ FİYATLARI

Dış ticaret haddinin böylesine gerilemesinin tek nedeni var; o da enerji fiyatlarındaki artış. Sınıflandırmada yakıt olarak geçen enerji kaleminin ihracat birim değeri ocak ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 57 artarken, ithalat birim değerindeki artış yüzde 217'yi buldu.

Bu oranların bir sonucu olarak yakıt kalemindeki dış ticaret haddi 54.8'e kadar geriledi. Bu düzeyin ne kadar düşük olduğunun daha iyi anlaşılabilmesi için iki değer verelim. Yakıt grubunun dış ticaret haddi geçen aralıkta 81.4, geçen yıl ocakta 110.9 düzeyindeydi. Geçen yıla göre yarı yarıya bir düşüş var.

Yakıt kalemindeki dış ticaret haddinin böylesine gerilemiş olması da genel oranı aşağı çekti.

SAVAŞIN ETKİSİ YOK

Dış ticaret haddindeki bu hızlı gerilemede savaşın etkisi hiç yok. Bu veriler ocak ayına ait.

Rusya-Ukrayna savaşı şubat ayının son haftasında başladı ve enerji fiyatlarındaki tırmanış da özellikle mart ayında söz konusu oldu.

Dolayısıyla dış ticaret haddinin şubat ayında yakıt kalemi kaynaklı olmak üzere biraz daha gerilediğini göreceğiz. Martta ise durum daha da vahim bir hal alacak.

Yüzde 11 büyümeye rağmen genç nüfusta işsizlik %22,6

Şeref OĞUZ

24 Mart 2022 Perşembe

Türkiye'nin temel sorunlarının başında işsizlik geliyor. Milyonlarca genç iş arıyor. Sadece iş arayanlar değil mevcut işlerinden olma kaygısı taşıyanların da sayısı hayli yüksek. Oysaki Türkiye ekonomisi **2021'de %11 büyüdü**. Büyüdük ancak enflasyonumuz katlandı. **İşsizliğimiz korundu**.

Refahı olmayan bir büyüme... Aynı dönemde genç nüfusta işsizlik **%22,6** oldu. 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı 2021'de bir önceki yıla göre **2,3 puan** azalmasına rağmen %22'nin üzerindeki seyrini korudu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde **%19,4**, kadınlarda ise **%28,7** olarak tahmin edildi.

TÜİK'E GÖRE İŞSİZLİK 2021'DE %12

TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2021 verilerine göre, 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2021 yılında bir önceki yıla göre 121 bin kişi azalarak **3 milyon 919 bin** kişi oldu. İşsizlik oranı ise 1,1 puanlık azalış ile **%12,0** seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde **%10,7** iken kadınlarda ise **%14,7** olarak tahmin edildi.

ATIL İŞGÜCÜ ORANI %22,4

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan **atıl işgücü oranı** 2021 yılında bir önceki yıla göre 1,0 puan azalarak **%24,4** oldu. Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı **%16,8** iken, işsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı **%20,0** olarak gerçekleşti.

İKİ SORU İKİ CEVAP

Ev gençleri ordusu?

Çalışan, okuyan ve iş arayan gençlerin dışında kalanlara bu ad veriliyor artık. TÜİK bunları görmez, göremez. Zira bu yeni bir kategori... Ev genci olanlar artık iş bulma umudu da taşıyor.

İşsizlikte en kötü görüldü mü?

Ekonomik verilerin seyri ve bozulan beklentiler en kötünün görülmediğine işaret ediyor.

NOT

İŞSİZLİK KORUNUYOR, UMURSAYAN YOK

Ülkede para politikasını takip etmekten **işsizlere ayıracak zaman** kalmıyor. Geçen ay Türkiye'nin kredi notunu düşüren **Fitch** yine hareket halinde, kurum 2022 ve 2023 için GSYH büyüme tahminlerini **%4,3** ve **%3,5**'ten **%2,4** ve **%3,2** seviyelerine indirdi.

Büyümenin yüksek oranı ancak ve ancak **sürdürülebilir olursa işsizlik üzerinde etkili** olabiliyor. Misal **%5** üzeri (tercihan **%7-9**) büyümenin **en az 5 çeyrek sürmesi halinde** işsizlikte dramatik iyileşmeler yaşanabiliyor.

İstihdama yaramayan büyüme, şimdi de **salgın, pahalı enerji, yüksek enflasyon** ve **savaş** şartlarında yerini **daha düşük büyümeye** bırakınca, **işsizlikle boğuşmayı sürdüreceğiz** gibi görünüyor.

Abdulkadir Selvi

Ekonomi ve Ukrayna savaşı anketlere nasıl yansdı

24 Mart 2022

Hilmi Daşdemir'in başkanı olduğu Optimar'ın anketinde bu sorunun cevabı araştırılmış. Ankete katılanlara bir savaş durumunda Türkiye'yi kimin yönetmesini istedikleri sorulmuş. Sadece o sorulmamış, 'Bir savaş durumunda hangi lider Türkiye'yi selamete çıkarır?' sorusuna da yanıt aranmış.

Tabii Türkiye'nin Ukrayna politikası hakkındaki görüşleri de sorulmuş. Yani başımızda bir savaş olurken, Türkiye bu savaşta tarafsızlık politikasını uygularken, bu soru sorulmasa eksik kalırdı.

İlginç sonuçlar var. İktidarı ve muhalefetiyle siyasetin kendilerine ayna tutan bu araştırmadan dersler çıkarması gerekiyor. Şimdi Optimar'ın 10-16 Mart tarihleri arasında 2002 kişi ile yüz yüze anket yöntemiyle yaptığı kamuoyu araştırmasından çıkan sonuçları paylaşacağım.

EN ÖNEMLİ SORUN

Şubat ayı içinde Türkiye'nin en önemli sorununda zamlar ilk sıraya yerleşmiş.

Ankete katılanların yüzde 51.6'sı zamlar demiş. Onu yüzde 18'le enflasyon takip ediyor. Maalesef bir süredir zamlar ve hayat pahalılığı gündemin ilk sıralarına yerleşti.

Ukrayna Savaşı bile kendine ancak üçüncü sırada yer bulabilmiş. Rusya'nın Ukrayna'yı işgali yüzde 10.8'le üçüncü sırada gelirken, dolar bir önceki aya göre gerileyerek yüzde 8.7 oranıyla dördüncü sıraya düşmüş.

EKONOMİ İLK SIRADA

Ekonomi ve işsizlik bir süredir en öncelikli gündemimiz olmayı sürdürüyor.

‘Türkiye’nin en önemli sorunu nedir?’ sorusuna cevap verenlerin yüzde 68.7’si ekonomi demiş. Onu yüzde 7.1’le işsizlik takip ediyor. İkisini birlikte aldığımızda ise ekonomi ve işsizlik yüzde 75.8’le ilk sıraya yerleşmiş durumdalar.

BU SORUNU HANGİ PARTİ ÇÖZER

İşin gelip düğümlendiği nokta burası. Halkımıza **‘Bu sorunları kim çözer?’** diye sorulduğunda muhalefet çözer demiyor. Buradan hem muhalefetin hem de AK Parti’nin çıkarması gereken çok önemli sonuçlar var. **“Peki sizce bu sorunu hangi parti çözer?”** sorusuna yanıt verenlerin yüzde 33.8’i AK Parti diyor. CHP diyenlerin oranı ise yüzde 29.9 çıkıyor. Üçüncü sırada yüzde 7.1’le HDP, dördüncü sırada ise yüzde 6.7’yle İYİ Parti geliyor. MHP çözer diyenlerin oranı ise yüzde 5.2 çıkıyor.

NEDEN AK PARTİ DİYORLAR

Ekonomi ve işsizlikle ilgili sorunların yaşandığı bir dönemde iktidarda AK Parti var. Ama halk çözüm olarak AK Parti’yi görmeye devam ediyor. Ankete katılanların yüzde 15.5’i çözüm odaklı olmasını, yüzde 14.3’ü başarılı bulduğunu, yüzde 13.9’u ise parti liderine olan güveni işaret ediyor. Bilgili, tecrübeli ve istikrarlı diyenler yüzde 13 olurken partinin çizgisini ve vizyonunu beğeniyorum diyenler yüzde 12.9. Ekonomiyle ilgili olarak kötü ve çok kötü diyenlerin oranının yüzde 63.3’e ulaştığı bir ortamda hâlâ millet çare olarak AK Parti’yi işaret ediyorsa muhalefetin kendini gözden geçirmesinde yarar var.

EN BEĞENİLEN SİYASETÇİ

Aslında anket sonuçları çaprazlama baktığımızda birbirini tamamlıyor. **‘En beğenilen siyasetçiler’** sorusuna yanıt verenlerin yüzde 32.9’u **Erdoğan** diyor. Son dönemlerde yaptığı atakla ikinci sıraya yükselen **Kılıçdaroğlu**’na destek ise yüzde 11.3 çıkıyor. Yani hâlâ **Erdoğan**’ın üçte biri...

Ekrem İmamoğlu diyenler yüzde 10.6 olurken, **Mansur Yavaş** diyenler ise yüzde 10.2 çıkıyor.

Selahattin Demirtaş yüzde 6.7’yle beşinci sırada gelirken, onu yüzde 5.4’le **Meral Akşener** takip ediyor. Yüzde 4.7 alan **Devlet Bahçeli**’yi, yüzde 2.6’yla **Abdullah Gül** izliyor.

AK PARTİ’NİN OYU NE KADAR

Algı operasyonuna soyunan anket firmaları AK Parti’nin oyunu düşük göstermek için olağanüstü çaba gösterirken Optimar’ın anketinden çıkan sonuçlar farklı.

‘Bugün bir seçim olsa oyunuzu hangi partiye verirsiniz?’ sorusuna kararsızlar dağıtıldığında ankete katılanların yüzde 38.7’si AK Parti yanıtını veriyor. CHP diyenlerin oranı ise yüzde 25.1 çıkıyor. Geçen aya göre CHP’de bir puanlık gerileme

söz konusu. İYİ Parti yüzde 11 çıkarken, MHP yüzde 10.5'le dördüncü sırada geliyor. HDP'nin yüzde 9.7 çıktığı ankette Saadet Partisi ise yüzde 1.1 alırken, DEVA Partisi de yüzde 1.1'le onu takip ediyor. **Mustafa Sarıgül**'ün genel başkanı olduğu Türkiye Değişim Partisi yüzde 0.8 çıkarken, **Fatih Erbakan**'ın Yeniden Refah Partisi diyenler yüzde 0.7'ye yükselmiş. Gelecek Partisi ise yüzde 0.6'yı korurken, büyük umutlarla kurulan **Muharrem İnce**'nin Memleket Partisi yüzde 0.5 çıkıyor.

CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİNDE KİME OY VERİRSİNİZ

Optimar anketinde '**Cumhurbaşkanlığı seçiminde kime oy verirdiniz?**' diye sormuş. Zaten sistematik olarak bunu her ay soruyorlar. Ankete katılanların yüzde 33.8'i **Erdoğan** derken, **Kılıçdaroğlu**'na destek 11.5'te kalıyor. **Ekrem İmamoğlu** yüzde 10.7'yle üçüncü sıraya yükselirken **Mansur Yavaş** yüzde 9.9'la dördüncü sırada geliyor. **İmamoğlu** ile **Yavaş** zaman zaman yer değiştirebiliyor.

SAVAŞ DURUMUNDA TÜRKİYE'NİN BAŞINDA KİM OLMALI

Optimar'ın anketinde Ukrayna Savaşı'na geniş yer verilmiş. İsabetli bir tutum olmuş. Çünkü anketi incelediğimizde Ukrayna Savaşı'nın partilerin oy oranını ve liderlere olan güveni etkilediği gözüküyor. Peki Türk halkı bir savaş durumunda ülkenin başında kimi görmeyi istiyor?

Ankete katılanların yüzde 34.7'si **Erdoğan** demiş. Onu yüzde 23.8'le **Kılıçdaroğlu** takip ediyor. Demek ki CHP'lilerin bir bölümü de savaş döneminde **Kılıçdaroğlu**'nun yönetmesini istememiş.

Selahattin Demirtaş diyenlerin oranı yüzde 6.3 çıkıyor. '**En iyi sağlık bakanı kim?**' diye sorsanız dahi HDP seçmeni **Demirtaş** şikkını işaretleyecek. **Meral Akşener** yüzde 6'yla dördüncü sırada gelirken, onu yüzde 5.2'yle **Bahçeli** takip ediyor.

SAVAŞTA TÜRKİYE'Yİ KİM SELAMETE ÇIKARIR

Optimar, Ukrayna Savaşı'nı dikkate alarak bölgemizdeki ve dünyadaki savaş ortamında '**Türkiye'yi selamete hangi lider çıkarır?**' diye sormuş.

Bu soruya yanıt verenler yüzde 34.9 oranında **Erdoğan** demiş. Onu yüzde 24.5'le **Kılıçdaroğlu** takip ediyor. **Selahattin Demirtaş** diyenler yüzde 6.1 olurken, **Meral Akşener** yüzde 5.9'la dördüncü sırada gelmiş. Ankete katılanların yüzde 4.3'ü ise **Devlet Bahçeli**'yi tercih etmiş.

UKRAYNA POLİTİKASI NE OLMALI

Ankete katılanların yüzde 31.5'i Türkiye bu savaşta tarafsız bir yol izlemeli diyor. Böylece Türkiye'nin uyguladığı tarafsızlık politikası halkımızın büyük çoğunluğundan destek almış durumda. NATO ülkeleri Rusya'ya ekonomik yaptırım kararı alırsa

Türkiye buna katılmalı diyenler ise yüzde 16.6'yla ikinci sırada geliyor. Rusya'nın Ukrayna üzerindeki hakları tanınmalı diyenler yüzde 15.1 olurken, Ukrayna'ya silah yardımı yapılmasını isteyenler yüzde 10.2 oranıyla dördüncü sırada yer almış.

Esfender KORKMAZ

Ekonomide 100 yılın en kritik eşiğindeyiz

24 Mart 2022 Perşembe

1923'ten bu güne, Türkiye çok sayıda ekonomik kriz yaşadı. Hepsini de yendi. 1930 dünya buhranından, devletçilik uygulaması ile çıktık. 1958 dış borç krizinden devalüasyon yaparak çıktık. 1979-1980 krizleri nedeni ile 24 ocak kararları alındı. 1994 krizinde 5 Nisan kararları alındı. 2001 krizinde, İMF ile anlaşıldı ve "Güçlü ekonomiye geçiş programı" yapıldı ve 2002 yılında kriz tamamıyla bitti.

2018 kur şoku ile başlayan TL krizi bu gün buhrana dönüştü. Ama hükümet kriz olduğunu kabul etmiyor. Aynı paralelde istikrar programı yapmıyor. Dahası önceki krizlerden farklı olarak bu defa demokratik ve hukuki altyapıda bozuldu.

Bu nedenle ekonomi kritik eşiكتedir. Partizanlar ve popülizmden nemalananlar dışında toplum tedirginlik yaşıyor.

Bugün ekonomiyi kritik eşiğe getiren ve önceki krizlerden daha riskli yapan siyasi anlayış , hükümet politikası ve toplumsal tepkinin zayıflığı, objektif düşünen insanların uykusunu kaçırıyor.

1. Önceki krizlerde demokrasi ve hukuk sorunu yoktu. Bugün ise Türkiye insan hakları ve siyasi özgürlük endeksinde özgür olmayan ülke statüsündedir. Hukukun üstünlüğünde ise dünyada en fazla kan kaybeden ülkeler arasındadır. Dahası önceki krizlerde de hükümete olan güvende düşme olmuştu ve fakat bugün bu güven dip yapmıştır.

2. Devletin, kurumsal devlet olmaktan çıkarılması ve parti devleti olması, krizi derinleştiriyor. Hatta Cumhurbaşkanı danışmanları bu fiili duruma tek kişilik hükümet diyorlar. Bana göre yalnız hükümet değil, AKP de Devlette tek kişinin kontrolündedir.

Çin'de parti diktası var ve fakat aynı zamanda kontrol mekanizmaları da var.

Dünya adalet projesi 2020 endeksinde Türkiye; hükümetin denetimi ve kontrolünde; sondan üçüncü ülke oldu. Afrika'nın kabile devletleri bile bizden daha üst sıralarda yer aldı.

3. Ekonomi keyfi ve günübirlik yönetiliyor. Planlama kaldırıldı. Yarın hangi karar çıkar kimse bilmiyor. Belirsizlik piyasayı paniğe soktu. Yatırım yapılmıyor. Kamu - özel işbirliği ile yapılan yatırımları devlet yapabiliirdi. Söz gelimi eğer yanlış ve kasıtlı yapılan faiz indirimleri olmasaydı, devlet şimdi bütçeden kur farkı için verdiği paralarla her sene bir köprü yapabiliirdi. (Dünkü Cumhuriyet'te akademisyen Kamil Yılmaz bu konuyu detaylı analiz etmiş.)

4. Tek kişilik Hükümet devletin varlık sebebi olan sosyal fayda anlayışını dışlıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "devlet bir anonim şirket gibi idare edilmeli" diyor. Gerçekte ise özel şirkette hedef özel fayda ve yüksek kardan. Devletin varlık sebebi ise, sosyal faydayı maksimize etmektir. İktisadın alfabesi de budur. Devleti şirket gibi gören hiçbir hükümet kamu kaynaklarını etkin kullanamaz ve istikrar sağlayamaz.

5. Hükümet ta baştan beri yalnızca algı yaratmak ve hülle yapmak üstüne ekonomide strateji geliştiriyor. Sorun yokmuş gibi davranıyor. Krize teşhis koyamıyor. Bir istikrar programı yapmıyor. Söz gelimi ete yüzde elli zam yapıldığı gün hazine Bakanı krizi konuşunca "bayrak inmeyecek - Ezan susmayacak" diyor. Böyle bir anlayış, milleti aptal yerine koymaktır. Halkın morali daha çok bozuluyor, kriz derinleşiyor.

6. Bu günkü krizin önceki krizlerden önemli bir farkı da, bu kriz için kamu oyunda çözüm tartışılmıyor. 2001 krizinde medyada ve kamuoyunda krizin çözümü öncelikli olarak tartışılırdı. Bu gün yandaş medya zaten yanaşmıyor. Hükümetin algı yaratmasına odaklı çalışıyor. Diğer medya da yoksulluk ve sefalet var diyor ve fakat alternatif çözüm tartışılmıyor.

Nereden bakarsak bakalım, AKP iktidarı hem kendini hem de ekonomiyi çıkmaza soktu. Maalesef seçime kadar bir yıl bu kriz daha da derinleşecek ve kritik eşik daha da kritik hale gelecektir.

İbrahim Kahveci

Bekleyen tehlike: Gıda ve elektrik

EPIAŞ piyasasında elektrik fiyatı 1-24 mart ayı ortalaması 1.65 lira.

Bunun ne demek olduğunu izah edeyim.

Geçen yıl bu zamanlar işte o elektrik fiyatı sadece ve sadece 0,25 liraydı. Ya da şöyle izah edeyim: Elektriğe aslında son bir yılda %550 zam geldi.

Geçen yıl Mart ayında toptan piyasada 0,25 lira olan elektrik vatandaşa vergi, fon, dağıtım, iletim, kayıp-kaçak vs maliyetler ve karlar eklenerek 0,71 liradan satılıyordu.

Ya şimdi?

Toptan fiyat 1,65 lira ama vatandaşa satış fiyatı ortalaması 1,56 lira.

Bu ne demek biliyor musunuz? Elektriğe normalde yüzde 100 üzerinde bir zam daha yapılması gerekiyor.

Şimdilik fatura bütçeden karşılanıyor ama bu sürdürülemez. Bu fatura kapımıza gelecek... Bilesiniz.

Elektrik konusunda bir noktaya daha dikkat çekelim: Üretim ve hizmet sektörleri elektriği yüksek fiyattan kullanıyor. Bu yüksek maliyeti de fiyatlarına yansıtıyor.

Gelelim gıda fiyatlarına...

Önce bir kaç veri paylaşayım: Tarımsal girdi fiyatları aylık %10,12 ve yıllık %57,26 arttı. Tarım üretici fiyatları ise aylık %13,74 ve yıllık %68,49 yükseldi.

Şubat sonu itibari ile ülkemizde yıllık enflasyon %54,4 ve son 4 yıllık enflasyon ise %140,1

Bakın kur hareketi ile enflasyonu biraz uzun süreli de görmek gerekir diye 4 yıllık sonuçlara da bakıyoruz. Veriyi yeniden yazalım:

1 yıllık enflasyon %54,4

4 yıllık enflasyon %140,1

Şimdi gıdaya bakalım:

1 yıllık GIDA enflasyonu %65,6

4 yıllık GIDA enflasyonu %182,8

-Ekmek ve tahıl grubunda ise yıllık fiyat artışı %65,8 ve 4 yıllık fiyat artışı %182,1.

-Süt, peynir ve yumurta grubunda yıllık fiyat artışı %61,3 ve 4 yıllık fiyat artışı %190,5.

-Katı-sıvı yağlarda yıllık fiyat artışı %69,5 ve 4 yıllık fiyat artışı %219,6.

- Ve son olarak Sebzeler: 1 yıllık fiyat artışı %100; 4 yıllık fiyat artışı ise %243,8.

Gıda insanoğlunun en zaruri ihtiyacı. Elektriksiz durabiliriz ama beslenmeden duramayız.

O nedenle bir ayrıntıya dikkat çekeceğim: Biz şu 'faiz sebep-enflasyon sonuç' tutarsız - temelsiz fikirle ne yaptık; onu izah edeceğim.

Önceki gün AA bir haber yapmış. Halka açık şirketlerin karları önceki yıla göre 2,25 kat artış göstermiş.

Keşke bu işi 'brüt kar' üzerinden de yapsaymışlar.

Olay şu: Şirketlerin satışları ve brüt karları oldukça yüksek artış gösteriyor. Lakin faiz yükü- (büyük kısmı kur gideri) şirketleri bu yola itmiş.

Anlayacağınız KUR YÜKÜ sofrada bizi de feci şekilde vurmuş.

Gıda sektöründe soruna çok ciddi yaklaşılması gerekiyor. Tarlayı ekmek-biçmek büyük maliyet. Ama asıl sorunlardan biri de tarlada 1 lira markette 10 liraya çıkan maliyet zinciri.

Bugün pazarcı tezgahındaki kiralardan tutun, hallerdeki vergi ve harçlara kadar bir sorun yumağı içerisindeyiz. Taşımali sistemle boşaltılan köylerden tutun, herkesin üniversiteli yapılmasına kadar giden tarladan kopuş hikayelerine... Makarayı artık silbaştan yeniden sarmamız gerekiyor.

Ama ilk başta şu fahiş fiyatlı müteahhitlerin köprü ve yollarından gıdamızı kurtarmamız gerekiyor.

İş epey ciddi.

